

Warszawa, dnia 11 sierpnia 2021 r.

Poz. 1455

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2 lipca 2021 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 lutego 2006 r. w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 287), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 czerwca 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 693);
- 2) rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lutego 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 335);
- 3) rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 grudnia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 2472);
- 4) rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 2278).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 czerwca 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 693), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lutego 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 335), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 3) § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 grudnia 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 2472), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.”;

- 4) § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 2278), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Sprawiedliwości: *Z. Ziobro*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 2 lipca 2021 r. (poz. 1455)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 27 lutego 2006 r.

w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów

Na podstawie art. 18 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1754) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy wstępne

§ 1. 1. Rozporządzenie określa wewnętrzną organizację, porządek i czas urzędowania sądów wojskowych, porządek czynności podejmowanych w sądach, wykonywanie zadań przez sędziów pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów wojskowych oraz szczegółowe warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach.

2. Użyte w przepisach rozporządzenia skróty oznaczają:

- 1) k.k. – ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517 oraz z 2021 r. poz. 1023);
- 2) k.p.k. – ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534 i 1023);
- 3) p.w. K.p.k. – ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego (Dz. U. poz. 556, z późn. zm.¹⁾);
- 4) k.k.w. – ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, 472 i 1236);
- 5) k.p.w. – ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457 i 1005).

3. (uchylony).²⁾

DZIAŁ II

Wewnętrzna struktura organizacyjna sądów wojskowych

Rozdział 1

Nazwy sądów

§ 2. Nazwę wojskowego sądu okręgowego i garnizonowego ustala się zgodnie z nazwą miejscowości stanowiącej jego siedzibę.

§ 3. Wydziały zamiejscowe używają nazwy swego sądu z dodaniem wyrazów „Wydział Zamiejscowy w ...”.

§ 4. 1. Nazw sądów wojskowych ustalonych w sposób wskazany w § 2 i 3 używa się na pieczęciach urzędowych, w orzeczeniach i dokumentach wydanych przez sąd oraz umieszcza się na aktach spraw danego sądu i na wszelkich pismach wychodzących z sądu.

2. W orzeczeniach i na aktach spraw sądowych oraz wszelkich pismach wychodzących z poszczególnych wydziałów wojskowego sądu okręgowego oprócz nazwy sądu podaje się również nazwę wydziału.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. poz. 1083, z 2000 r. poz. 717, z 2001 r. poz. 1149, z 2002 r. poz. 1801, z 2003 r. poz. 155 oraz z 2007 r. poz. 766 i 1823.

²⁾ Przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 czerwca 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 693), które weszło w życie z dniem 5 lipca 2012 r.

Rozdział 2

Urządzenia zewnętrzne i wewnętrzne sądów

§ 5. 1. Na zewnątrz budynku, w którym mieści się sąd wojskowy, umieszcza się w widocznym miejscu tablicę z godłem państwa oraz nazwą sądu, bez określenia nazwy miejscowości.

2. Jeżeli w budynku mieści się więcej niż jeden sąd, każdemu z tych sądów odpowiadać powinna odrębna tablica z właściwym napisem.

3. Wydziały zamiejscowe sądów wojskowych, dla których utworzono stały sekretariat, używają nazwy swego sądu z dodaniem wyrazów: „Wydział Zamiejscowy w ...”.

§ 6. 1. Wewnątrz budynku, przy wejściu do pomieszczeń sądowych, umieszcza się tablicę informacyjną wskazującą pełne nazwy poszczególnych komórek organizacyjnych sądu oraz oznaczenia numerów pomieszczeń, w których mieści się każda z tych komórek, z podaniem godzin przyjęć i załatwiania interesantów w określonych rodzajach spraw, w tym również informacje o przyjmowaniu interesantów w ustalonych godzinach popołudniowych.

2. W widocznym i ogólnie dostępnym miejscu pomieszczeń sądowych umieszcza się tablicę przeznaczoną do wywieśnięcia obwieszczeń przewidzianych w odrębnych przepisach.

3. W sali rozpraw część przeznaczona dla publiczności powinna być wyodrębniona od części, w której znajdują się stół sędziowski oraz miejsca dla osób uczestniczących w rozprawie.

4. Obok sali rozpraw wydziela się pomieszczenie przeznaczone na pokój narad.

5. W każdym sądzie wydziela się pomieszczenie poczekalni dla świadków oraz odrębne odpowiednio zabezpieczone pomieszczenie dla doprowadzonych do sądu osób pozbawionych wolności.

Rozdział 3

Pieczenie urzędowe

§ 7. Sądy i prezesi sądów używają pieczęci urzędowych z nazwą sądu i z wizerunkiem orła określonym w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1509).

§ 8. 1. Poszczególne wydziały sądu mogą używać osobnych egzemplarzy pieczęci.

2. Pieczęcie urzędowe o jednakowej treści są oznaczone numerami rozpoznawczymi umieszczonymi w otoku pieczęci.

§ 9. Kontrolę wydanych pieczęci prowadzi prezes sądu.

§ 10. Za przechowywanie i używanie pieczęci wydanych do użytku wydziałów odpowiadają kierownicy sekretariatów tych wydziałów.

Rozdział 4

Wewnętrzna struktura organizacyjna sądów

§ 11. 1. W wojskowym sądzie okręgowym mogą być tworzone wydziały:

- 1) wydział pierwszej instancji – do rozpoznawania w pierwszej instancji spraw z zakresu prawa karnego oraz innych spraw, jeżeli zostały one przekazane do właściwości tego sądu odrębnymi ustawami;
- 2) wydział apelacyjny – do rozpoznawania w drugiej instancji spraw z zakresu prawa karnego oraz innych spraw, jeżeli zostały one przekazane do właściwości tego sądu odrębnymi ustawami.
- 2.³⁾ Wydziały, o których mowa w ust. 1, tworzy i znosi Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa właściwego sądu.
3. Wydziałem kieruje przewodniczący, którym jest prezes lub zastępca prezesa sądu.
4. Poszczególne wydziały sądu oznacza się kolejnymi liczbami rzymskimi.

---

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 12. 1. W sądach okręgowych działają sędziowie wizytatorzy.

2. (uchylony).⁴⁾

§ 13.⁵⁾ Prezesi wojskowych sądów okręgowych mogą w podległych sądach wojskowych tworzyć, za zgodą Ministra Sprawiedliwości, sekcje dla określonych rodzajów spraw.

Rozdział 5

Czynności prezesa i zastępcy prezesa sądu

§ 14. 1. Prezes sądu kieruje powierzonym mu sądem, sprawując nadzór w zakresie organizacji i działalności administracyjnej oraz w zakresie czynnej służby wojskowej żołnierzy pełniących służbę w sądzie.

2. Do obowiązków prezesa sądu okręgowego należą ponadto sprawy administracji i nadzoru nad sądami garnizonowymi w okręgu wojskowego sądu okręgowego.

3. Podczas nieobecności prezesa sądu jego obowiązki wykonuje zastępca lub sędzia wyznaczony pisemnym rozkazem.

4. W zakresie biurowości i administracji swoje obowiązki prezes sądu realizuje za pośrednictwem kierownika sekretariatu.

5. Zadania związane ze współpracą sądu z środkami społecznego przekazu wykonuje prezes lub zastępca prezesa sądu albo wyznaczony sędzia.

6. W sądach okręgowych zadania wymienione w ust. 5 mogą wykonywać rzecznicy prasowi.

7. Rzecznika prasowego powołuje prezes sądu. W zakresie działalności informacyjnej rzecznik podlega bezpośrednio prezesowi sądu.

§ 15. 1. Czynności prezesa sądu w zakresie administracji sądowej obejmują w szczególności:

- 1) zapewnienie odpowiedniej obsady kadrowej i odpowiednich warunków socjalnych;
- 2) organizację pracy sądu, w tym dbanie o należyte zaopatrzenie materiałowe;
- 3) dbałość o należyłą sprawność i kulturę w pracy oraz estetykę pomieszczeń sądowych;
- 4) organizację szkoleń pracowników sądowych, ławników i kuratorów;
- 5) przestrzeganie terminowości i poprawności sporządzania sprawozdań statystycznych;
- 6) zaznajamianie się z aktami i pismami wpływającymi do sądu i wydawanie co do nich odpowiednich zarządzeń;
- 7) wyznaczanie obrońców z urzędu;
- 8) czuwanie nad sprawnym tokiem postępowania odwoławczego, aż do przedstawienia akt sprawy sądowi odwoławczemu. Po zwrocie akt zaznajamianie się z orzeczeniem sądu odwoławczego i zarządzanie, aby z orzeczeniem tym zaznajomili się sędziowie, którzy wydali zaskarżone orzeczenie, a w razie gdy orzeczenie dotyczy istotnego zagadnienia lub zagadnienia prawnego, w którym orzecznictwo było niejednolite – wszyscy sędziowie;
- 9) rozdzielanie pracy na wydziały w sądzie drugiej instancji, a w sądzie pierwszej instancji między sędziów, przestrzegając właściwego ich obciążenia przy wyznaczaniu przewodniczącego rozpraw i posiedzeń, jeżeli sam im nie przewodniczy;
- 10) opiniowanie sędziów odbywających praktykę lub przebywających w sądzie w ramach delegacji;
- 11) ustalanie planu urlopów sędziów i innych pracowników sądowych;
- 12) opracowanie instrukcji kancelaryjnej ustalającej szczegółowy zakres wewnętrznego obiegu pism oraz podziału czynności kancelaryjnych z zakresu administracji i nadzoru;
- 13) wprowadzenie do użytku rzeczowych wykazów akt określających słownie i cyfrowo hasła kwalifikacyjne wszystkich rodzajów spraw z zakresu administracji i nadzoru oraz funkcjonowania sądu jako jednostki wojskowej, jakie załtwione są w sądzie, oraz zasady ich kwalifikacji do materiałów archiwalnych – kategorii „A” lub dokumentacji niearchiwalnej – kategorii „B” w uzgodnieniu z właściwym archiwum państwowym i wojskowym;
- 14) nadzór nad archiwum zakładowym;

⁴⁾ Przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

- 15)⁶⁾ wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 742);
- 16) szkolenie rezerw osobowych oraz zapewnienie pełnej obsady na czas „W” zgodnie z przepisami mobilizacyjnymi;
- 17) wykonywanie innych czynności zleconych przez przełożonych;
- 18) podejmowanie decyzji w sprawach bieżących, związanych ze sprawnym funkcjonowaniem sądu;
- 19)⁷⁾ udzielanie informacji na wnioski kierowane do sądu w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176);
- 20)⁷⁾ wykonywanie obowiązków administratora danych osobowych zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922 oraz z 2018 r. poz. 138 i 723)*⁸⁾.

2. Do czynności wykonywanych przez prezesa sądu w zakresie sprawowanego nadzoru należą:

- 1) wyznaczanie terminów posiedzeń w poszczególnych sprawach i wydawanie wszelkich potrzebnych zarządzeń, tak aby rozstrzygnięcie danej sprawy mogło nastąpić na pierwszym posiedzeniu;
- 2) czuwanie nad właściwym poziomem orzecznictwa, organizowanie narad sędziów w celu omówienia zagadnień prawnych budzących wątpliwości lub takich, w których orzecznictwo sądu jest niejednolite;
- 3) nadzorowanie operatywnego załatwiania spraw, ze szczególnym zwróceniem uwagi na bieg terminów stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania;
- 4) kontrolowanie zasadności odraczania i przerywania posiedzeń;
- 5) nadzorowanie punktualnego rozpoczęcia rozpraw i posiedzeń;
- 6) zapobieganie powstawaniu zaległości, a w razie ich powstania opracowanie planu ich usunięcia i kontrolowanie wykonania tego planu;
- 7) czuwanie nad terminowością sporządzania uzasadnień orzeczeń i kontrolowanie prawidłowości ich wykonania;
- 8) zaznajamianie sędziów z orzeczeniami sądu wyższego rzędu;
- 9) czuwanie, aby zgłaszane przez świadków, biegłych, tłumaczy żądania w przedmiocie wynagrodzeń, diet i zwrotu kosztów podróży były sprawnie rozpoznane, a należności – w razie ich przyznania – niezwłocznie wypłacone;
- 10) kontrolowanie na bieżąco sprawności, prawidłowości i terminowości pracy sekretariatu;
- 11) sprawdzanie raz na kwartał ksiąg i dokonywanie oceny pracy sekretariatu, w zakresie prawidłowego prowadzenia biurowości i kultury pracy;
- 12) kierowanie szkoleniem pracowników sądu;
- 13) współdziałanie z dowódcami jednostek wojskowych w zakresie wyboru i szkolenia ławników;
- 14) opracowywanie analiz i sprawozdań oraz sygnalizowanie przełożonym zagadnień, które powinny być omówione na odprawach służbowych lub zgromadzeniach sędziów sądów wojskowych;
- 15) ustalenie zasad korzystania z list ławników przez poszczególne wydziały sądu w sposób uwzględniający możliwie równomierny ich udział w rozprawach, także prowadzenie ewidencji udziału wszystkich ławników w posiedzeniach sądu;
- 16) zatwierdzanie dokonanego przez kierownika sekretariatu podziału czynności dla podległych mu pracowników;
- 17) ustalenie godzin przyjęć interesantów przez prezesa sądu, zastępcę oraz kierownika sekretariatu, rozpatrywanie skarg i wniosków, odpowiadanie na pisma obywateli dotyczące działalności sądu.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lutego 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 335), które weszło w życie z dniem 25 marca 2015 r.

⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁸⁾ Utraciła moc na podstawie art. 175 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000), która weszła w życie z dniem 25 maja 2018 r., oraz art. 107 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125), która weszła w życie z dniem 6 lutego 2019 r.

3. Do czynności wykonywanych przez prezesa sądu związanych z gospodarką finansową sądu należą:

- 1) sprawowanie kierownictwa oraz nadzoru nad gospodarką budżetową sądu;
- 2) zarząd, ochrona oraz oszczędne gospodarowanie mieniem sądu;
- 3) przestrzeganie zasad ochrony i bezpieczeństwa obiektów sądowych stosownie do obowiązujących przepisów.

4. Prezes wojkowego sądu okręgowego dodatkowo:

- 1) wyznacza sędziów do pełnienia czynności sędziowskich w poszczególnych wydziałach sądu;
- 2)⁹⁾ w przypadku wniesienia kasacji lub skargi nadzwyczajnej, czuwa nad sprawnym wykonywaniem czynności z zakresu tego postępowania, aż do przedstawienia akt Sądowi Najwyższemu lub załatwienia sprawy w inny sposób;
- 3) dokonuje podziału kompetencji pomiędzy zastępców prezesa;
- 4) sporządza wykaz wyspecjalizowanych instytucji i organizacji społecznych uprawnionych do prowadzenia mediacji oraz ustanawia listę mediatorów sądowych;
- 5) przedstawia Rzecznikowi Praw Obywatelskich, na jego żądanie, informacje o stanie sprawy prowadzonej w sądzie okręgowym lub nadzorowanej w sądzie garnizonowym.

§ 16. Czynności wymienione w § 15 ust. 1 pkt 4, 5, 7, 11, 16 i ust. 2 pkt 2–6, 8, 11–13 prezes sądu może powierzyć pisemnym rozkazem wiceprezesowi, przewodniczącemu wydziału lub innemu sędziemu.

§ 17. Przewodniczący wydziału zamiejscowego wojkowego sądu garnizonowego wykonuje czynności z zakresu administracji, które powierzy mu prezes właściwego sądu.

Rozdział 6

Czynności związane z tworzeniem, znoszeniem, podziałem i łączeniem sądów lub zmianą obszaru ich właściwości

§ 18. W razie zniesienia, podziału lub połączenia sądów tego samego szczebla funkcjonujących w jednym okręgu prezes sądu nadrzędnego, a w przypadku sądu okręgowego – Minister Sprawiedliwości, zarządza niezwłoczne przekazanie akt spraw sądowych i innych dokumentów właściwemu sądowi.

§ 19. 1. Przekazanie akt i dokumentów, o których mowa w § 18, następuje w drodze protokołu zdawczo-odbiorczego, który powinien zawierać w szczególności: datę przekazania, oznaczenie i podpisy osób przekazującej i przyjmującej oraz sygnatury przekazywanych akt i dokumentów.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie zniesienia, podziału lub połączenia wydziałów, z tym że przekazanie akt i dokumentów następuje pomiędzy przewodniczącymi wydziałów na zarządzenie prezesa właściwego sądu.

§ 20. 1. Jeżeli w wyniku zmian organizacyjnych nastąpiła zmiana obszaru właściwości sądu, prezes tego sądu niezwłocznie zarządza dokonanie przeglądu akt w celu ustalenia spraw, w których nastąpiła zmiana właściwości miejscowej, oraz podjęcie czynności administracyjnych niezbędnych do ich przekazania.

2. Sprawy rozpoznawane na podstawie przepisów k.p.k., w których w dniu wejścia w życie przepisów o zmianie właściwości nie rozpoczęto rozprawy głównej, są przekazywane do sądu właściwego według zmienionych przepisów.

Rozdział 7

Czas urzędowania

§ 21. 1. Prezes sądu ustala godziny urzędowania sądu i godziny przyjęć interesantów.

2. W razie potrzeby prezes sądu może ustalić dwuzmianowy system urzędowania sądu.

3.¹⁰⁾ Sekretariat sądu przyjmuje interesantów co najmniej przez 6 godzin w czasie urzędowania, a raz w tygodniu dodatkowo po południu do godz. 18⁰⁰.

4. Prezes, zastępca prezesa lub osoby wskazane przez prezesa sądu powinny być obecne w czasie godzin urzędowania sądu.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojkowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 2278), które weszło w życie z dniem 14 grudnia 2018 r.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

§ 22. 1.¹¹⁾ Wyznaczanie sesji sądowych w okresie od dnia 1 lipca do dnia 31 sierpnia może być czasowo ograniczone do rozpoznawania spraw pilnych. Prezesi wojskowych sądów okręgowych za zgodą Ministra Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii właściwych prokuratorów, ustalą dokładny okres ograniczenia wyznaczania sesji sądowych, mając na uwadze warunki lokalne oraz potrzebę zapewnienia niezbędnej sprawności postępowania i załatwiania wpływających spraw.

2. Czas przerwy w poszczególnych sądach nie może być dłuższy niż 4 tygodnie.

3. Za sprawy pilne uważa się w szczególności:

- 1) sprawy w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, sprawy osób tymczasowo aresztowanych i pozbawionych wolności oraz zatrzymanych i sprawy, w których orzeczono środek zabezpieczający, oraz te, w których zbliża się termin, z jakim ustaje karalność czynu;
- 2) wnioski o nadanie klauzuli wykonalności.

4.¹²⁾ W przypadku wystąpienia znacznych zaległości w rozpoznawaniu spraw w danym sądzie Minister Sprawiedliwości może nie wyrazić zgody na ograniczenie wyznaczenia sesji sądowych, o których mowa w ust. 1.

§ 23. 1. Sędziom i innym pracownikom sądowym urlopu udziela na ich wniosek prezes sądu, zgodnie z ustalonym rocznym planem urlopów.

2.¹³⁾ Prezesom wojskowych sądów okręgowych urlopu udziela Minister Sprawiedliwości, a prezesom sądów garnizonowych – prezes wojskowego sądu okręgowego.

DZIAŁ III

Czynności wojskowych sądów okręgowych i garnizonowych

Rozdział 1

Przepisy wspólne dla wszystkich rodzajów spraw

§ 24. 1. Sprawy wpływające do sądu należy rozpoznawać według kolejności ich wpływu do sądu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W przypadku gdy sprawa wymagała uzupełnienia braków formalnych kolejność jej rozpoznania liczona jest od daty uzupełnienia braków.

2. Poza kolejnością określoną w ust. 1 na terminy rozpraw należy kierować sprawy osób tymczasowo aresztowanych i pozbawionych wolności oraz sprawy zagrożone przedawnieniem karalności czynów.

3.¹⁴⁾ W szczególnie uzasadnionych przypadkach prezes sądu oraz przewodniczący wydziału może zarządzić rozpoznanie sprawy lub spraw poszczególnych kategorii poza kolejnością określoną w ust. 1.

§ 24a.¹⁵⁾ 1.¹⁶⁾ Sprawy są przydzielane sędziom referentom losowo, zgodnie z uchwałą kolegium właściwego wojskowego sądu okręgowego określającą sposób uczestniczenia sędziów w przydziale spraw, oddzielnie dla każdego repertorium, wykazu lub innego urządzenia ewidencyjnego, chyba że przepisy niniejszego rozporządzenia przewidują inne zasady przydziału.

1a.¹⁷⁾ Jeżeli w danym urządzeniu ewidencyjnym sprawy zostały podzielone na kategorie, przydział odbywa się oddzielnie dla każdej kategorii.

2.¹⁸⁾ Czynności w sprawie zakończonej lub zawieszony, jeżeli referent nie orzeka już w sądzie lub z innych przyczyn nie może podjąć czynności, podejmuje prezes sądu. Jeżeli po podjęciu czynności okaże się, że sprawa wymaga rozstrzygnięcia co do jej istoty, podlega ona ponownemu przydziałowi. Prezes sądu może zarządzić ponowny przydział także innych spraw zakończonych lub zawieszonych.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 grudnia 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U. poz. 2472), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

¹⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 14.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

¹⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

3.¹⁸⁾ Skład wyznaczony do rozpoznania apelacji rozpoznaje wszystkie środki odwoławcze przedstawione przez sąd pierwszej instancji przed zwrotem sprawy temu sądowi. Skład wyznaczony do rozpoznania zażalenia rozpoznaje wszystkie zażalenia przedstawione przez sąd pierwszej instancji przed zwrotem sprawy temu sądowi, chyba że przed rozpoznaniem zażalenia został wyznaczony skład do rozpoznania apelacji. Jeżeli kolejny środek odwoławczy podlega rozpoznaniu w składzie jednego sędziego, rozpoznaje go sędzia referent, a jeżeli jest nim sędzia delegowany z sądu niższego rzędu, środek odwoławczy rozpoznaje przewodniczący składu.

3a.¹⁹⁾ Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do wniosków o przedłużenie tymczasowego aresztowania oraz zażaleń w przedmiocie tymczasowego aresztowania dotyczących jednego postępowania przygotowawczego lub zażaleń w sprawach wykonawczych dotyczących jednego skazanego, chyba że ze względu na liczbę środków odwoławczych prezes sądu zarządzi odrębny przydział części zażaleń.

4. W sprawach związanych z wykonaniem orzeczeń sprawy są przydzielane zgodnie z uchwałą kolegium właściwego wojskowego sądu okręgowego określającą sposób uczestniczenia sędziów w przydziale spraw. W szczególności przydział spraw może nastąpić:²⁰⁾

- 1) wojskowemu sędziemu penitencjarnemu;
- 1a)²¹⁾ według rodzaju kary lub środka karnego;
- 2) referentowi, który wydał wykonywane orzeczenie;
- 3) referentowi, któremu według odrębnych zasad już została przydzielona sprawa związana z wykonaniem tego samego orzeczenia.

5.²²⁾ W przydziale spraw nie uwzględnia się sędziów nieobecnych w pracy nieprzerwanie przez co najmniej 4 dni robocze. Prezes sądu w wybranych urządzeniach ewidencyjnych lub kategoriach spraw może wstrzymać kierowanie spraw do przydziału w przypadku krótkotrwałych nieobecności części sędziów, do zakończenia tych nieobecności, chyba że w sprawie jest konieczne podjęcie czynności niecierpiących zwłoki.

5a.²³⁾ Na potrzeby stosowania przepisu ust. 5 przez nieobecność w pracy rozumie się także udział w szkoleniu. Nieobecności z powodu udziału w szkoleniu są uwzględniane w wymiarze do 10 dni w roku kalendarzowym.

6.²⁴⁾ Jeżeli sędzia, któremu została przydzielona sprawa, został wyłączony z jej rozpoznania, dokonuje się ponownego przydziału sprawy. Wyłączonemu sędziemu przydziela się dodatkową sprawę w tej samej kategorii, przy czym nie stosuje się przepisu § 24b ust. 2.

6a.²⁵⁾ Prezes sądu zarządza przydzielenie dodatkowej sprawy tej samej kategorii, jeżeli sprawa została zakończona:

- 1) przekazaniem sprawy do innego sądu;
- 2) zwrotem pisma wszczynającego sprawę;
- 3) połączeniem ze sprawą innego referenta;
- 4) przez zastępcę, o którym mowa w § 24c ust. 7.

7.²⁶⁾ W razie podziału referatu sprawy podlegają przydziałowi według zasad ogólnych. W przydziale spraw biorą udział sędziowie nieobecni, których referaty nie zostały podzielone. Referat podlega podziałowi, jeżeli czas choroby lub planowana nieobecność referenta przekracza 6 miesięcy. Prezes sądu może zarządzić podział referatu po 2 miesiącach choroby referenta, jeżeli jest to uzasadnione stanem zaległości i przewidywanym dalszym czasem choroby. Podział referatu może zostać ograniczony do wybranych kategorii. Sprawy, których rozpoznanie nie wymaga przeprowadzenia rozprawy, mogą zostać podzielone, jeśli planowany lub faktyczny okres nieobecności przekracza jeden miesiąc.

8. Kolegium właściwego wojskowego sądu okręgowego określa dla sędziów z danego okręgu sądowego wskaźnik procentowy udziału w przydziale wpływających do sądu spraw przy zachowaniu następujących zasad:

- 1) 100% – sędzia niepełniący funkcji, niedelegowany do innej jednostki;

¹⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. d rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²⁰⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. e tiret pierwsze rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²¹⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. e tiret drugie rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. f rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²³⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. h rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. i rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. j rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

- 2)²⁷⁾ co najmniej 90% – zastępca rzecznika dyscyplinarnego oraz rzecznik prasowy;
- 3)²⁷⁾ co najmniej 50% – sędzia będący członkiem Krajowej Rady Sądownictwa lub delegowany do Biura Krajowej Rady Sądownictwa, wizytator, sędzia pełniący funkcję prezesa lub zastępcy prezesa sądu oraz rzecznik dyscyplinarny.

9.²⁸⁾ W przypadku pisemnej zgody wszystkich sędziów orzekających w sądzie kolegium właściwego wojkowego sądu okręgowego może zarządzić zwiększenie lub zmniejszenie sędziemu przydziału spraw w określonych kategoriach spraw. Osiąga się to przez zmniejszenie wskaźników procentowych lub wyłączenie przydziału w pozostałych sprawach oraz wyłączenie pozostałych sędziów z orzekania w tych sprawach lub zmniejszenie w nich wskaźników przydziału. Zgoda nie jest wymagana w przypadku przydzielania sędziom delegowanym do danego sądu na podstawie art. 26 § 1 lub § 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych tylko niektórych rodzajów spraw.

§ 24b.¹⁵⁾ 1. Losowanie składu sędziowskiego do kolejnych spraw przeprowadza się w ten sposób, że jednakowe kartki z odrębnie wypisanymi nazwiskami i imionami sędziów biorących udział w losowaniu umieszcza się w pojemniku, z którego kierownik sekretariatu losuje niezbędną liczbę kartek w zależności od liczebności składu rozpoznającego sprawę. Czynności, o których mowa w zdaniu pierwszym, przeprowadza się przy udziale innego pracownika. Z losowania sporządza się protokół.

2.²⁹⁾ Sędzia wylosowany do rozpoznawania danej sprawy nie bierze udziału w dalszym losowaniu aż do momentu wylosowania wszystkich sędziów do rozpoznawania kolejnych spraw w danej kategorii.

3. W sprawach rozpoznawanych w składach liczących więcej niż jednego sędziego, sędzia wylosowany jako pierwszy jest referentem sprawy. Sędzia wylosowany jako drugi jest przewodniczącym składu orzekającego, chyba że z odrębnych przepisów wynika, że nie może on przewodniczyć składowi orzekającemu lub przewodniczenie należy do innego członka składu. Jeżeli sędzia wylosowany jako drugi nie może przewodniczyć danemu składowi orzekającemu, przewodniczącym jest sędzia wylosowany w następnej kolejności, chyba że z odrębnych przepisów wynika, że przewodniczenie należy do innego członka składu. Jeżeli żaden spośród sędziów wylosowanych do składu orzekającego nie może przewodniczyć danemu składowi, losowanie sędziego wylosowanego w ostatniej kolejności ponawia się aż do wylosowania sędziego, który może przewodniczyć składowi orzekającemu. Jeżeli do składu orzekającego zostanie wylosowany sędzia, który ze względu na sędziego już wylosowanego do składu nie może brać udziału w danym składzie, losowanie ponawia się aż do wylosowania sędziego, który może brać udział w składzie.

4. Do losowania ławników do rozpoznawania kolejnych spraw stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1–3 oraz § 24a ust. 1.

§ 24c.³⁰⁾ 1. Prezes sądu ustala plan dyżurów sędziów oraz plan zastępstw sędziów i ławników. Plan dyżurów określa sędziów pełniących dyżur na każdy dzień. Plany zastępstw i dyżurów określają liczbę zastępców i pełniących dyżur w danym okresie, rodzaje spraw przypisane zastępcom i pełniącym dyżur oraz kolejność podejmowania czynności w zastępstwie i przydziału spraw pełniącym dyżur w przypadku większej liczby zastępców i pełniących dyżur.

2. Sędziemu pełniącemu dyżur są przydzielane sprawy, co do których ustawa lub okoliczności wymagają ich rozpoznania w ciągu 72 godzin. O przydzieleniu sprawy pełniącemu dyżur rozstrzyga godzina jej wpływu. Plan dyżurów określa godzinę, po której sprawa podlega rozpoznaniu przez pełniącego dyżur w okresie następnym.

3. Wyznaczenie sędziego do planu zastępstw lub dyżurów powinno nastąpić z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem. Zastępcy i pełniący dyżur mogą z co najmniej dwudniowym wyprzedzeniem zgłaszać zamiany w planie zastępstw lub dyżurów. Prezes sądu może sprzeciwić się zamianie. W sytuacjach nagłych zamiana może nastąpić bez wyprzedzenia.

4. Sędziowie są równomiernie obciążani obowiązkiem gotowości do podjęcia czynności na podstawie planu zastępstw oraz planu dyżurów. Zastępcą i pełniącym dyżur w danym okresie może być ta sama osoba, jeżeli jest to uzasadnione wpływem spraw. Liczba zastępców i pełniących dyżur oraz ich gotowość do podjęcia czynności w danym okresie powinna odpowiadać potrzebom sądu.

5. W przypadku niemożności podjęcia czynności przez zastępcę lub pełniącego dyżur prezes sądu wyznacza sędziego wykonującego obowiązki zastępcy lub pełniącego dyżur albo ławnika wykonującego obowiązki zastępcy.

6. W razie nieobecności referenta na rozprawie lub posiedzeniu prezes sądu zarządza odwołanie rozprawy lub posiedzenia, jeżeli jest możliwe zawiadomienie osób w nim uczestniczących, chyba że wzgląd na sprawność postępowania w sposób oczywisty wymaga odbycia posiedzenia.

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. k rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 lit. l rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

³⁰⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 14; w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

7. Sprawę, w której rozprawa lub posiedzenie nie zostały odwołane, rozpoznaje zastępca przewidziany w planie zastępstw na dany dzień. Jeżeli nie jest możliwe należyte przygotowanie się zastępcy do sprawy lub rozpoznanie przez niego sprawy wymagałoby powtórzenia znacznej części postępowania, prezes sądu zarządza odwołanie rozprawy lub posiedzenia.

8. Jeżeli na skutek wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie tylko w stosunku do niektórych oskarżonych referent byłby wyłączony z dalszego rozpoznawania sprawy, wniosek o wydanie tego orzeczenia podlega rozpoznaniu przez zastępcę.

9. Zastępca jest uprawniony do przydzielenia sobie sprawy rozpoznawanej na podstawie ust. 7. W takim przypadku nie zostanie mu przydzielona kolejna sprawa w tej samej kategorii, do której rozpoznawania zostanie wylosowany.

10. Nieobecnego członka składu, który nie jest referentem sprawy, zastępuje zastępca. Jeżeli udział zastępcy, który nie jest referentem sprawy, wymagałby prowadzenia rozprawy od początku, rozprawa ulega odwołaniu, chyba że względ na sprawność postępowania uzasadnia prowadzenie rozprawy od początku.

11. Czynności niewymagające odbycia rozprawy lub posiedzenia, o którym zawiadamia się strony lub uczestników postępowania, są podejmowane przez zastępcę, jeżeli ustawowy termin podjęcia czynności upływa przed przewidywanym końcem nieobecności referenta. Prezes sądu może zarządzić podjęcie czynności przez zastępcę także w innych przypadkach, jeżeli wymaga tego względ na sprawność postępowania.

§ 25. Obowiązkiem sędziów i innych pracowników sądu jest sumienne i sprawne wykonanie każdej czynności sądowej zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 26. 1. Stronom postępowania, ich pełnomocnikom oraz innym osobom uprawnionym na podstawie przepisów szczególnych pracownicy sądu powinni w miarę potrzeby i możliwości udzielać niezbędnych informacji o toku postępowania w prowadzonych sprawach.

2. Od osób, o których mowa w ust. 1, można żądać złożenia pisma tylko wtedy, gdy wynika to z przepisów postępowania sądowego.

§ 27. 1. Pisma kierowane do organów, instytucji lub osób w sprawie udzielenia informacji dotyczących stron oraz nadsyłania dokumentów i przedmiotów podpisuje prezes sądu lub przewodniczący wydziału albo sędzia.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy pism, których sporządzenie należy do obowiązków kierownika sekretariatu.

§ 28. 1. Jeżeli pismo wszczynające postępowanie wpłynęło do wydziału, który nie jest właściwy w sprawie, przewodniczący wydziału zarządza niezwłoczne przekazanie pisma zgodnie z właściwością.

2. W przypadkach budzących wątpliwości wydział właściwy do rozpoznania sprawy wyznacza prezes sądu.

Rozdział 2

Czynności przewodniczącego wydziału, przewodniczącego posiedzenia i sędziów

§ 29. Przewodniczący wydziału w sądzie okręgowym kieruje całokształtem pracy w wydziale w zakresie spraw sądowych, a w szczególności:

- 1) zaznajamia się z pismami wpływającymi do wydziału i bezzwłocznie wydaje co do nich odpowiednie zarządzenia, a pisma stanowiące skargi lub wnioski dotyczące postępowań sądowych i czynności podjętych przez sędziów przekazuje prezesowi sądu;
- 2) (uchylony);³¹⁾
- 3) układa plan posiedzeń i rozpraw;
- 4) wyznacza terminy posiedzeń w poszczególnych sprawach i wydaje stosowne zarządzenia, tak aby rozstrzygnięcie danej sprawy mogło nastąpić na pierwszym posiedzeniu;
- 5) kontroluje zasadność odraczania i przerywania rozpraw i posiedzeń oraz bieg spraw, w których postępowanie jest przewlekłe;
- 6) wykonuje czynności nadzorcze.

³¹⁾ Przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 14.

§ 30.³²⁾ Przewodniczący wydziału w sądzie okręgowym zapewnia sprawne skierowanie do rozpatrzenia zaskarżonych orzeczeń, a także, w przypadku wniesienia kasacji lub skargi nadzwyczajnej, sprawne wykonanie czynności z zakresu tego postępowania, aż do przedstawienia akt Sądowi Najwyższemu lub załatwienia sprawy w inny sposób.

§ 31. (uchylony).³³⁾

§ 32. Poza czynnościami wymienionymi w przepisach poprzedzających przewodniczący wydziału spełnia czynności, do których według przepisów postępowania powołany jest prezes sądu, chyba że prezes sądu zarządzi inaczej lub gdy co innego wynika z przepisów postępowania.

§ 33. 1. Do obowiązków przewodniczącego posiedzenia należy w szczególności:

- 1) wydawanie zarządzeń w związku z przygotowaniem posiedzenia i zarządzeń w toku postępowania oraz kontrolowanie ich wykonania;
- 2) zapewnienie członkom składu orzekającego możliwości zaznajomienia się z aktami sprawy;
- 3) dbałość o punktualne rozpoczęcie posiedzenia oraz niezwłoczne rozstrzygnięcie wniosków stron złożonych na posiedzeniu, a także wniosków o otwarcie rozprawy;
- 4) spowodowanie, aby protokół został podpisany bezpośrednio po zakończeniu posiedzenia, a w wyjątkowych przypadkach – najpóźniej w ciągu trzech dni po zakończeniu posiedzenia;
- 5) prowadzenie na bieżąco książki podręcznej sędziego, do której wpisuje się w kolejności wszystkie prowadzone i załatwione sprawy.

2. Przewodniczący posiedzenia sądu drugiej instancji zarządza odbycie narady wstępnej, jeżeli w sprawie występują skomplikowane zagadnienia faktyczne lub prawne.

3. W razie niezamieszczenia w orzeczeniu niezbędnych rozstrzygnięć co do dowodów rzeczowych, kosztów sądowych lub co do zaliczenia tymczasowego aresztowania, przewodniczący posiedzenia podejmuje niezwłocznie czynności zmierzające do wydania postanowienia w tym przedmiocie.

§ 34. Wojskowy sędzia penitencjarny, a odpowiednio sędzia wykonawczy sądu okręgowego, podejmuje wszystkie czynności związane ze sprawowaniem nadzoru nad wykonaniem orzeczeń, a w szczególności:

- 1) gromadzi i dokumentuje informacje o zachowaniu się osoby skazanej w celu:
  - a) sprawdzenia, czy skazany zachowuje się poprawnie, a w szczególności, czy nie narusza zasad porządku prawnego,
  - b) sprawdzenia, czy skazany korzysta z przywileju przyznanego mu przez sąd (odroczenia kary, przerwy w wykonaniu kary, warunkowego umorzenia postępowania, zawieszenia postępowania wykonawczego itp.) w sposób, którym było uzasadnione przyznanie go skazanemu,
  - c) sprawdzenia, czy skazany wykonuje obowiązki i polecenia nałożone na niego z mocy orzeczenia sądu (dozór, poręczenie, warunkowe umorzenie postępowania, obowiązki związane z karą ograniczenia wolności itp.),
  - d) ustalenia, czy nie zachodzi konieczność lub możliwość zmiany sposobu wykonania kary lub zastosowania środka (uchylenie dozoru, ustanowienie, poszerzenie lub zmiana obowiązków przy dozorze, orzeczenie zastępczej kary grzywny lub zastępczej kary pozbawienia wolności w razie uchylania się skazanego od wykonywania kary ograniczenia wolności, zwolnienia od reszty kary ograniczenia wolności albo kary pozbawienia wolności nieprzekraczającej sześciu miesięcy),
  - e) ustalenia możliwości zapłacenia grzywny albo celowości rozłożenia jej na raty lub odroczenia;
- 2) przeprowadza okresowe kontrole sposobu wykonywania wobec żołnierzy kary ograniczenia wolności oraz kary z odroczeniem wykonania do końca służby wojskowej;
- 3) prowadzi na bieżąco książkę podręczną sędziego, do której wpisuje w kolejności wpływu wszystkie prowadzone i załatwione sprawy, oraz nadzoruje prawidłowość i terminowość odnotowywania danych w repertoriach i księgach dotyczących wykonania orzeczeń i pomocy prawnej;
- 4) przekazuje akta do archiwum zakładowego.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

³³⁾ Przez § 1 pkt 6 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

§ 35. 1. Sędzia nadzoruje, czy przydzielone mu sprawy otrzymały prawidłowy bieg oraz czy wydane w tych sprawach zarządzenia są terminowo i należyście wykonywane przez sekretariat, a ponadto informuje uczestników postępowania o ich prawach i obowiązkach procesowych.

2. Sędzia prowadzi na bieżąco książkę podręczną sędziego, do której wpisuje w kolejności wszystkie prowadzone i załatwione sprawy.

Rozdział 3

Przygotowanie posiedzenia

§ 36. 1. O wyznaczeniu posiedzenia poza budynkiem sądu zawiadamia się prezesa sądu, z wyjątkiem przypadku, gdy posiedzenie wyznacza się w celu przeprowadzenia dowodu z oględzin albo w celu przesłuchania osoby, która nie może stawić się w sądzie.

2. W pomieszczeniu, w którym ma się odbyć posiedzenie, powinien być przygotowany stół sędziowski i zawieszony wizerunek orła, poza przypadkiem określonym w ust. 1.

§ 37. 1. Dla każdej sprawy wyznaczonej na posiedzenie należy oznaczyć godzinę rozpoczęcia posiedzenia, z uwzględnieniem przypuszczalnego czasu trwania spraw ją poprzedzających oraz warunków komunikacji, z której korzystają osoby zamieszkałe poza siedzibą sądu.

2. Sprawy z udziałem prokuratora oraz sprawy, w których występują te same osoby, należy w miarę możliwości wyznaczać na ten sam dzień i w następującej po sobie kolejności.

3. Przy wyznaczaniu terminu posiedzenia oraz kolejności rozpoznawania spraw należy w miarę możliwości uwzględnić uzasadnione wnioski osób biorących udział w sprawie.

§ 38. 1. Ławników zawiadamia się o terminie posiedzenia, za pośrednictwem dowódcy jednostki wojskowej, tak aby ławnik otrzymał zawiadomienie co najmniej na 7 dni przed posiedzeniem, a tylko wyjątkowo w terminie krótszym.

2. O wyznaczeniu do udziału w sprawie ławników sądu powszechnego prezes sądu lub przewodniczący wydziału zwraca się do prezesa właściwego sądu powszechnego z takim wyprzedzeniem, aby ławników tych można było zobowiązać do stawienia się w sądzie wojskowym co najmniej na 7 dni przed posiedzeniem. W przypadku wyznaczenia ławnika do udziału w składzie orzekającym sądu wojskowego bądź odroczenia posiedzenia, prezes sądu lub przewodniczący wydziału powiadamia prezesa właściwego sądu powszechnego oraz pracodawcę zatrudniającego ławnika.

3. Przed rozpoczęciem posiedzenia sędzia jest obowiązany udzielać ławnikom potrzebnych wyjaśnień oraz omówić z nimi wyznaczone sprawy, tak aby rozpoczęcie posiedzenia nie uległo zwłoce.

§ 39. O każdym przypadku nieusprawiedliwionego nieprzybycia ławnika na posiedzenie przewodniczący składu orzekającego zawiadamia niezwłocznie prezesa sądu, a ponadto może zawiadomić właściwego dowódcę jednostki wojskowej.

§ 40. Prezes sądu wydaje zarządzenia dotyczące zasad korzystania z list ławników w sposób uwzględniający możliwie równomierny ich udział w rozprawach, a także prowadzenia ewidencji udziału wszystkich ławników w posiedzeniach sądu.

§ 41. W razie przewidywania masowego przybycia publiczności prezes sądu może zarządzić wydanie kart wstępu na salę rozpraw. Może również wyznaczyć odpowiednie miejsce dla przedstawicieli prasy i innych środków masowego przekazu.

Rozdział 4

Doręczenia

§ 42. 1. Prezes sądu przy wyborze sposobu doręczania przesyłek sądowych uwzględnia warunki ekonomiczne i skuteczność doręczeń.

2. Doręczenia przesyłek sądowych mogą być realizowane przez pocztę i innych operatorów uprawnionych do prowadzenia działalności w zakresie usług pocztowych na podstawie ustawy, z uwzględnieniem okoliczności wskazanych w ust. 1.

3. Doręczenia przez wyznaczonego pracownika sądu dokonuje się wówczas, gdy w konkretnych okolicznościach taki sposób doręczenia jest efektywniejszy i uzasadniony ekonomicznie.

§ 43. Jeżeli obecny w sądzie adresat wykazał swoją tożsamość, można mu doręczyć pismo bezpośrednio za potwierdzeniem odbioru.

§ 44. Prezes sądu może zarządzić bezpośrednio doręczenie pism sądowych miejscowym instytucjom i adwokatom oraz bezpośrednio odbieranie pism kierowanych przez miejscowe instytucje do sądu.

§ 45. W przypadku przesyłek sądowych adresowanych na skrytkę pocztową zawiadomienie o nadejściu przesyłki może być dokonane również za pośrednictwem skrytki pocztowej.

§ 46. 1. Pisma przeznaczone dla oskarżonego przebywającego na wolności doręcza się w taki sposób, aby ich treść nie była dostępna dla osób niepowołanych; sposób doręczenia określa przewodniczący posiedzenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych pism, jeżeli jest to uzasadnione interesem społecznym lub interesem strony.

§ 47. W zawiadomieniach i wezwaniach należy podawać, w jakiej sprawie, w jakim charakterze, miejscu i czasie ma się stawić wzywana osoba, oraz czy jej stawiennictwo jest obowiązkowe, a także uprzedzić o skutkach niestawiennictwa.

§ 48. W piśmie, przy którym przesyłane są zawiadomienia, wezwania i inne pisma sądowe przeznaczone dla osób wymienionych w art. 134 k.p.k., należy zwrócić się o przesłanie sądowi dowodu doręczenia lub – w razie niewłaściwości – o niezwłoczne przekazanie przesyłki jednostce właściwej i zawiadomienie o tym sądu.

§ 49. Wezwania i zawiadomienia o terminach posiedzeń powinny być wysłane w takim terminie, aby w razie stwierdzenia przeszkód w ich doręczeniu można było wezwania i zawiadomienia wysłać ponownie albo odwołać posiedzenie i zawiadomić o tym osoby, którym zawiadomienia lub wezwania zostały już uprzednio doręczone.

§ 50. Jeżeli pismo podlegające doręczeniu zostało złożone tak późno, że jego odpisu nie można doręczyć przed terminem posiedzenia, doręcza się to pismo na posiedzeniu i odnotowuje fakt doręczenia w protokole lub notatce urzędowej.

Rozdział 5

Inne czynności w postępowaniu sądowym

§ 51. Przy zobowiązaniu strony do dokonania czynności należy w postanowieniu lub zarządzeniu oznaczyć termin jej wykonania i wskazać skutki uchybienia tego terminu.

§ 52. Jeżeli przed wydaniem opinii zachodzi potrzeba obejrzenia przez biegłego rzeczy znajdującej się w posiadaniu strony, należy w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego zobowiązać jednocześnie stronę do udostępnienia biegłemu rzeczy w czasie przez niego określonym.

§ 53. Jeżeli biegły jest zobowiązany do złożenia opinii na piśmie, powinien złożyć tę opinię wraz z odpisami dla stron, chyba że przewodniczący posiedzenia lub sędzia sprawozdawca zarządzi inaczej.

§ 54. Jeżeli zachodzi potrzeba przechowania przedmiotu oględzin dostarczonego do sądu, stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia dotyczące dowodów rzeczowych.

§ 55. Dowody rzeczowe w postaci dokumentów mających charakter środków płatniczych, a także weksle, czeki, bankowe umowy kredytowe, powinny być przechowywane w pomieszczeniu wskazanym przez prezesa sądu, w odpowiednio zabezpieczonej szafie pancernej.

Rozdział 6

Przebieg i porządek posiedzenia

§ 56. 1. Przewodniczący posiedzenia zajmuje miejsce środkowe za stołem sędziowskim, a pozostali członkowie składu orzekającego zajmują miejsca obok przewodniczącego, przy czym drugi sędzia zawodowy po prawej stronie przewodniczącego.

2. W razie wyznaczenia sędziego dodatkowego, zajmuje on miejsce także za stołem sędziowskim. O wyznaczeniu sędziego dodatkowego przewodniczący posiedzenia informuje strony na pierwszym terminie rozprawy.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie wyznaczenia dodatkowego ławnika.

4. Protokolant zajmuje miejsce przy stole sędziowskim po lewej stronie sądu.

5. Oskarżyciel, powód lub wnioskodawca zajmują miejsce przed stołem sędziowskim po prawej stronie, a oskarżony i inni uczestnicy postępowania po lewej stronie sądu.

§ 57. Jeżeli w składzie orzekającym uczestniczy prezes lub zastępca prezesa sądu albo przewodniczący wydziału, przewodnictwo należy do niego, o ile nie zarządzi on inaczej.

§ 58. W czasie rozpraw sędziowie i ławnicy używają togi jako stroju urzędowego, a sędzia przewodniczący na rozprawie – także łańcucha. Wzór stroju urzędowego określają odrębne przepisy.

§ 59. 1. Wszyscy obecni na sali rozpraw powstają z miejsc w czasie wejścia sądu na salę, odbierania przez sąd przyrzeczenia oraz w czasie opuszczania sali przez sąd. W czasie ogłaszania wyroku wszyscy obecni, z wyjątkiem sądu, stoją.

2. W czasie posiedzenia każda osoba powstaje z miejsca, gdy przemawia do sądu lub gdy sąd do niej się zwraca. W uzasadnionych przypadkach, a zwłaszcza gdy przemawiają za tym względy zdrowotne przewodniczący posiedzenia może zezwolić na pozostawanie w pozycji siedzącej.

§ 60. 1. W razie złożenia do akt sprawy przedmiotu lub dokumentu wzmiankę o tym umieszcza się w protokole posiedzenia lub sporządza notatkę urzędową ze wskazaniem, przez kogo przedmiot lub dokument został złożony.

2. Jeżeli przewodniczący posiedzenia uzna, że złożenie do akt sprawy okazanego mu przedmiotu lub dokumentu albo odpisu lub wypisu z dokumentu nie jest niezbędne, należy przedmiot ten lub dokument opisać wyczerpująco w protokole lub notatce urzędowej, wskazując osobę, która przedstawiła go sądowi.

§ 61. W razie naruszenia przez adwokata jako pełnomocnika procesowego lub obrońcę oskarżonego w danej sprawie obowiązków wynikających z przepisów postępowania sądowego, a w szczególności nieusprawiedliwionego niestawienia się na posiedzenie sądu lub niewykonania postanowień i zarządzeń sądu w wyznaczonym terminie, jeżeli spowodowało to przewlekłość postępowania, prezes sądu powinien zawiadomić o tym dziekana okręgowej rady adwokackiej.

§ 62. 1. W razie odroczenia lub przerwania posiedzenia należy ogłosić osobom zainteresowanym obecnym na posiedzeniu termin następnego posiedzenia, chyba że ze względu na przyczynę odroczenia lub przerwania posiedzenia niezwłoczne wyznaczenie następnego terminu nie jest możliwe.

2. W razie ogłoszenia terminu następnego posiedzenia należy pouczyć osoby zainteresowane o tym, które z nich mają obowiązek stawić się na następne posiedzenie bez osobnego wezwania, oraz o skutkach niestawiennictwa. Na żądanie osoby zainteresowanej należy wydać jej pismo wskazujące termin stawienia się w sądzie. Osoby nieobecne na posiedzeniu należy wezwać na następne posiedzenie lub zawiadomić o nim na zasadach ogólnych.

Rozdział 7

Orzeczenia

§ 63. 1. Na wstępie wyroku zamieszcza się wyrazy: „W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej” poprzedzone wizerunkiem godła.

2. Orzeczenie sporządza się w miarę możliwości pismem maszynowym, na druku urzędowym, bądź w formie wydruku komputerowego.

3. Uzasadnienie orzeczenia w miarę możliwości również powinno być sporządzone pismem maszynowym bądź w formie wydruku komputerowego.

§ 64. 1. Orzeczenie i jego uzasadnienie sporządza przewodniczący posiedzenia lub sędzia sprawozdawca.

2. W razie gdy sporządzenie uzasadnienia orzeczenia przez przewodniczącego posiedzenia lub sędziego sprawozdawcę nie jest możliwe lub napotyka przeszkody, których czasu trwania nie można przewidzieć, uzasadnienie sporządza inny sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia. Jeżeli sporządzenie uzasadnienia jest niemożliwe, prezes sądu czyni o tym wzmiankę w aktach sprawy.

3. Jeżeli stosownie do ust. 2 sporządzenie uzasadnienia należy do ławnika, prezes sądu w razie potrzeby wyznaczy sędziego do udzielania pomocy ławnikowi przy sporządzaniu uzasadnienia.

§ 65. 1. Zgłoszenie zdania odrębnego zaznacza się przy podpisie złożonym na orzeczeniu przez zamieszczenie odpowiedniej wzmianki.

2. Sędzia nie ma obowiązku uzasadnienia orzeczenia, do którego zgłosił zdanie odrębne. Jeżeli jednak w sprawie rozpoznanej w składzie jednego sędziego i dwóch ławników zdanie odrębne zgłosił przewodniczący posiedzenia, a żaden z ławników nie podjął się sporządzenia uzasadnienia, sporządza je przewodniczący posiedzenia na podstawie motywów ustalonych w czasie narady.

§ 66. Zdania odrębnego nie ogłasza się.

§ 67. 1. Po uprawomocnieniu się postanowienia o sprostowaniu orzeczenia niezwłocznie umieszcza się wzmiankę na oryginale orzeczenia. Wzmiankę tę podpisuje kierownik sekretariatu.

2. Odpisy sprostowanego orzeczenia wydaje się w brzmieniu uwzględniającym sprostowanie, a na żądanie stron umieszcza się wzmiankę o sprostowaniu na doręczonych im wcześniej odpisach i wypisach.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie sprostowania zarządzenia.

Rozdział 8

Udostępnianie akt sądowych i dokumentów z akt. Przesyłanie akt

§ 68. 1. W toku postępowania można wydać stronie lub innej uprawnionej osobie złożony przez nią dokument lub przedmiot tylko na zarządzenie przewodniczącego posiedzenia lub sędziego sprawozdawcy.

2. Po zakończeniu postępowania w sprawie wydanie stronie lub innej uprawnionej osobie dokumentu lub przedmiotu następuje na zarządzenie prezesa sądu lub przewodniczącego wydziału.

3. (uchylony).³⁴⁾

4. (uchylony).³⁴⁾

5. Wydanie dokumentu następuje dopiero po złożeniu do akt uwierzytelnionego odpisu lub wypisu z dokumentu albo jego uwierzytelnionej kserokopii, z tym że w przypadku, o którym mowa w ust. 2, prezes sądu lub przewodniczący wydziału może zwolnić od tego obowiązku.

§ 69. Udostępnienie stronie akt do przejrzenia oraz wydanie jej przedmiotów lub dokumentów złożonych w sprawie albo wydanie dokumentów na podstawie akt może nastąpić po wykazaniu przez nią tożsamości, a co do innych osób niż strona – po wykazaniu ponadto istnienia uprawnienia wynikającego z przepisów postępowania sądowego.

§ 70. Prezes sądu udostępnia akta sprawy Rzecznikowi Praw Obywatelskich lub upoważnionemu przez niego przedstawicielowi.

§ 71. 1. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału zezwala na przejrzenie akt sprawy w sekretariacie upoważnionym przedstawicielom tych organizacji społecznych, które mogą wstąpić do toczącego się postępowania w danej sprawie lub zgłosić w nim swój udział.

2. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału zezwala również na przejrzenie akt w sekretariacie upoważnionemu przedstawicielowi organu administracji państwowej, jeżeli żądanie przejrzenia akt jest uzasadnione.

3. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału decyduje o udostępnieniu akt sądowych innym osobom niemającym uprawnień procesowych i o zakresie wykorzystania przez nie tych akt.

4. Udostępnienie większej liczby akt, np. dla celów naukowo-badawczych, wymaga zgody prezesa sądu.

§ 72. 1. Akta sprawy przesyła się na każde żądanie po wykonaniu niezbędnych czynności w sprawie: Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwu Sprawiedliwości, Sądowi Najwyższemu, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz sądowi odwoławczemu i prezesowi tego sądu.

2. W innych przypadkach sądowi oraz prokuratorowi przesyła się akta, jeżeli pozwala na to bieg sprawy. W razie gdy bieg sprawy nie pozwala na przesłanie akt, można przesłać odpisy dokumentów wskazanych przez zwracających się o ich nadesłanie.

3. Zarządzając przesłanie akt sprawy niezakończonych, potrzebnych jako dowód w innej sprawie, prezes sądu lub przewodniczący wydziału określa termin zwrotu akt, uwzględniając czas potrzebny do dokonania odpowiednich czynności przez organ wzywający.

§ 72a.³⁵⁾ Akta spraw zakończonych udostępnia się organom, o których mowa w art. 89 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 154 i 611), w tym prokuratorowi wykonującemu czynności związane z wniesieniem skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego.

§ 73. 1. Na wniosek osób uprawnionych prezes sądu może w przypadkach szczególnie uzasadnionych zarządzić przesłanie akt do sądu wojskowego lub sądu rejonowego miejsca zamieszkania tych osób w celu ułatwienia im przejrzenia akt i sporządzenia z nich odpisów.

2. Jeżeli osoba uprawniona do przejrzenia akt jest pozbawiona wolności, prezes sądu lub przewodniczący wydziału może zarządzić na jej wniosek przesłanie akt do zakładu karnego lub aresztu śledczego, chyba że szczególne względy przemawiają za umożliwieniem tej osobie przejrzenia akt w sekretariacie sądu.

3. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić wydanie lub przesłanie akt biegłemu, jeżeli wymagają tego okoliczności sprawy.

4. Zarządzając wydanie lub przesłanie akt prezes sądu lub przewodniczący wydziału wyznacza termin, w którym akta powinny zostać zwrócone, a w przypadkach określonych w ust. 2 poleca, aby przejrzenie akt odbyło się pod nadzorem funkcjonariusza w oddzielnym pomieszczeniu.

³⁴⁾ Przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

³⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 9.

§ 74. 1. Przedstawienia akt sądowi odwoławczemu na skutek wniesienia środka odwoławczego należy dokonać niezwłocznie po doręczeniu środka odwoławczego stronie przeciwnej, nie później niż w terminie 7 dni od daty wpływu środka odwoławczego, a jeżeli środek odwoławczy wniesiono w przedmiocie tymczasowego aresztowania – w ciągu 48 godzin. W przypadku przewlekłości postępowania w tym zakresie należy wskazać sądowi odwoławczemu przyczyny zwłoki. Sąd odwoławczy może również zażądać odpowiednich wyjaśnień.

2. Sąd odwoławczy może zwrócić akta sprawy sądowi pierwszej instancji w celu: sporządzenia brakującego uzasadnienia orzeczenia wydanego przez ten sąd, sporządzenia odpisów protokołów lub innych dokumentów znajdujących się w aktach, jeżeli są one nieczytelne, dołączenia do akt brakujących zwrotnych potwierdzeń doręczenia pism sądowych lub dołączenia odpisów orzeczeń oraz usunięcia innych usterek popełnionych w pierwszej instancji.

3. Zwrot następuje na podstawie zarządzenia prezesa sądu odwoławczego, przewodniczącego wydziału lub postanowienia sądu orzekającego w drugiej instancji.

§ 75. 1. Poza przypadkami określonymi w przepisach poprzedzających akta spraw sądowych nie powinny być wynoszone poza siedzibę sądu.

2. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału w szczególnych przypadkach, uzasadnionych sprawnością postępowania, może zezwolić sędziemu referentowi na wyniesienie akt sądowych poza siedzibę sądu.

Rozdział 9

Pomoc sądowa

§ 76. 1. W zleceniu przeprowadzenia dowodu lub dokonania innej czynności przez sąd wezwany należy dokładnie określić, jakie czynności mają być dokonane, oznaczyć wyczerpująco fakty i okoliczności podlegające stwierdzeniu przez poszczególne osoby, a w razie potrzeby – przytoczyć fakty i okoliczności, na które należy zwrócić szczególną uwagę. Należy również wskazać adresy osób, które mają być przesłuchane lub zawiadomione o terminie, i podać, które z osób mają być przesłuchane po odebraniu przyrzeczenia.

2. Pisma o udzielenie pomocy sądowej podpisuje przewodniczący posiedzenia.

3. Do pisma dołącza się w razie potrzeby odpisy z akt sprawy; akta w całości lub w części dołącza się tylko w razie konieczności i jeżeli nie wstrzyma to biegu postępowania.

§ 77. 1. Jeżeli odległość od miejsca zamieszkania świadka do siedziby sądu orzekającego jest mniejsza niż do siedziby sądu, w którego okręgu świadek mieszka, zlecenie przeprowadzenia dowodu temu sądowi nie jest dopuszczalne, chyba że uzasadniają to szczególne warunki komunikacyjne.

2. Nie należy zwracać się o przesłuchanie świadków do innego sądu, jeżeli odległość między miejscem ich zamieszkania a siedzibą sądu orzekającego nie przekracza 50 km, chyba że równocześnie świadkowie mają być obecni w czasie oględzin lub też nie mogą się stawić w siedzibie sądu orzekającego z powodu przeszkód trudnych do usunięcia.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przesłuchania stron i biegłych.

§ 78. 1. Zlecenie przeprowadzenia dowodu lub czynności wiąże sąd wezwany. Jeżeli jednak pismo o udzielenie pomocy sądowej nie czyni zadość warunkom przewidzianym w § 76 i gdy wskutek tego udzielenie pomocy sądowej nie jest możliwe, sąd wezwany zwraca je sądowi wzywającemu w celu uzupełnienia.

2. Jeżeli zlecenie przeprowadzenia dowodu zostało wydane z naruszeniem warunków określonych w § 76, sąd wezwany przesyłając swoje akta sądowi wzywającemu po wykonaniu zlecenia, zawiadamia prezesa tego sądu o stwierdzonym uchybieniu.

3. Pismo o udzielenie pomocy sądowej, skierowane wskutek oczywistej omyłki do sądu miejscowo niewłaściwego, sąd wezwany przekazuje sądowi właściwemu i zawiadamia o tym sąd wzywający.

4. Jeżeli sąd wezwany przyznał osobom biorącym udział w postępowaniu wynagrodzenie lub zwrot kosztów podróży, powinien wypłacać je z zaliczki na wydatki, a w razie braku zaliczki – ze środków budżetowych Skarbu Państwa i w tym przypadku dołączyć do akt wezwanie o zwrot tych należności przez sąd wzywający.

§ 79. Sąd wezwany w razie otrzymania wiadomości, że osoba, która ma być przesłuchana, nie mieszka pod wskazanym adresem, powinien zwrócić się do właściwego organu ewidencji ludności lub innego organu o podanie aktualnego adresu. W razie stwierdzenia, że osoba ta mieszka w okręgu innego sądu, pismo o udzielenie pomocy sądowej przesyła się sądowi właściwemu według miejsca zamieszkania tej osoby oraz zawiadamia o tym sąd wzywający.

§ 80. Ściągnięcie kar o charakterze pieniężnym nałożonych przez sąd wezwany należy do tego sądu. W tym celu sąd wezwany włącza postanowienie o nałożeniu kary pieniężnej z akt i czyni o tym wzmiankę w tych aktach.

Rozdział 10

Czynności w sprawach dotyczących zgodności aktów normatywnych z Konstytucją lub aktami ustawodawczymi

§ 81. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 643, z późn. zm.³⁶⁾³⁷⁾, sąd wydaje postanowienie i zawiesza postępowanie w sprawie.

2. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, sąd powinien uzasadnić wątpliwości co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, przemawiające za potrzebą skierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego.

3. Po otrzymaniu odpisu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego sąd podejmuje zawieszony postępowanie.

§ 82. Niezależnie od trybu postępowania, o którym mowa w § 81, sąd powinien zawiadomić uprawniony organ o stwierdzonej w toku rozpoznawania sprawy wątpliwości co do niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą – nawet jeżeli nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

DZIAŁ IV

Czynności w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 83. Wstępne czynności w sprawach karnych, karnych skarbowych oraz w sprawach o wykroczenia powinny zmieścić do tego, aby w każdej sprawie rozstrzygnięcie zapadło w miarę możliwości na pierwszej rozprawie lub posiedzeniu.

§ 84. Prezes sądu najpóźniej w terminie 5 dni od daty wpływu aktu oskarżenia albo wniosku o ukaranie wydaje pisemne zarządzenie o:

- 1) zarejestrowaniu sprawy we właściwym repertorium pod kolejnym numerem;
- 2) wszczęciu postępowania w sprawach o wykroczenia;
- 3) określeniu terminu przedawnienia karalności czynu;
- 4) wyznaczeniu sędziego lub sędziów do rozpoznania sprawy ze wskazaniem sędziego przewodniczącego składu oraz sędziego sprawozdawcy;
- 5) rozpoznaniu sprawy we właściwym trybie;
- 6) doręczeniu aktu oskarżenia oskarżonym i wniosku o ukaranie obwinionym, a jeżeli są ustanowieni – ich obrońcom, po stwierdzeniu, że akt oskarżenia i wniosek o ukaranie nie zawiera braków formalnych.

§ 85. 1. Jeżeli konieczne jest skierowanie sprawy na termin posiedzenia, zwłaszcza w przedmiocie tymczasowego aresztowania, prezes sądu wydaje zarządzenie o wyznaczeniu terminu posiedzenia, w którym wskazuje:

- 1) datę i godzinę posiedzenia;
- 2) przedmiot rozpoznania;
- 3) sędziego lub sędziów do rozpoznania sprawy ze wskazaniem przewodniczącego posiedzenia i sędziego sprawozdawcy;
- 4) osoby, które należy wezwać lub zawiadomić o terminie.

2. Sędziemu wyznaczonemu do orzekania w przedmiocie stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, po godzinach urzędowania sądu, przysługują uprawnienia prezesa sądu określone w ust. 1 pkt 1, 2 i 4.

§ 86. Do wykonywania czynności określonych w § 84 i 85 prezes sądu może pisemnie upoważnić przewodniczącego wydziału lub innego sędziego.

³⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. poz. 552 i 638, z 2001 r. poz. 1070, z 2005 r. poz. 1417, z 2009 r. poz. 459 i 1375, z 2010 r. poz. 1228 i 1307 oraz z 2011 r. poz. 654.

³⁷⁾ Utraciła moc na podstawie art. 138 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064), która weszła w życie z dniem 30 sierpnia 2015 r.

§ 87. 1. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału, w terminie do 5 dni od wpłynięcia aktu oskarżenia, dokonuje wstępnej kontroli tego aktu w celu ustalenia, czy nie zachodzą braki formalne oraz czy nie istnieje potrzeba skierowania sprawy na posiedzenie w celu rozstrzygnięcia o celowości zwrotu sprawy prokuratorowi do usunięcia istotnych braków postępowania, rozważenia kwestii umorzenia lub warunkowego umorzenia postępowania lub w celu rozstrzygnięcia innych kwestii wskazanych w art. 339 k.p.k.

2. Wstępna kontrola aktu oskarżenia powinna obejmować również sprawdzenie przekazanych dowodów rzeczowych, zwłaszcza ich rodzaju i przydatności w sprawie, oraz określenie sposobu i kosztów ich przechowywania.

3. Dokonując wstępnej kontroli aktu oskarżenia, prezes sądu lub przewodniczący wydziału ustala i oznacza na piśmie termin, z którego upływem ustaje karalność czynu zarzucanego oskarżonemu, oraz zarządza wpisanie do zeszytu kontroli spraw pilnych sygnatury każdej sprawy, w której termin ustania karalności czynu jest krótszy niż dwa lata, z wyłączeniem spraw o wykroczenia i o wykroczenia skarbowe.

§ 88. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału sprawdza zapisy w zeszycie kontroli spraw pilnych co najmniej raz w miesiącu, nadzoruje bieg postępowania w sprawach objętych kontrolą i w miarę potrzeby wydaje stosowne zarządzenia.

§ 89. 1. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału w wojskowym sądzie okręgowym wydaje pisemne zarządzenia o sposobie załatwienia pism wpływających do sądu.

2. Pisma stanowiące wnioski procesowe powinny być niezwłocznie skierowane do rozpoznania, a inne pisma powinny być załatwione w terminie do 30 dni.

§ 90. W razie warunkowego umorzenia postępowania przewodniczący rozprawy lub posiedzenia określa termin, w którym akta powinny podlegać kontroli przez sędziego sprawującego nadzór wykonawczy, oraz sposób kontroli wykonywania obowiązków nałożonych na oskarżonego, a także wydaje inne odpowiednie zarządzenia.

§ 91. Jeżeli w sprawie, w której warunkowo umorzono postępowanie, orzeczony został dozór kuratora lub osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, należy pouczyć sprawującego dozór o obowiązku nadesłania opinii o oskarżonym, najpóźniej na trzy miesiące przed upływem okresu próby.

§ 92. W razie wydania postanowienia o przekazaniu sprawy do postępowania mediacyjnego sąd określa termin nadesłania sprawozdania z przebiegu i wyników mediacji.

§ 93. 1. Przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku może nastąpić na pisemny wniosek sędziego skierowany do prezesa sądu lub przewodniczącego wydziału, złożony przed upływem terminu do sporządzenia uzasadnienia. Wniosek powinien wskazywać przyczynę, z powodu której sporządzenie uzasadnienia w terminie jest w znacznym stopniu utrudnione.

2. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału w wydanym zarządzeniu podaje powody decyzji o uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu wniosku.

§ 94. 1. Jeżeli oskarżony ubiegający się o wyznaczenie obrońcy z urzędu złoży wniosek, ale nie wykaże w sposób należyty, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony, prezes sądu lub przewodniczący wydziału wyznaczy mu odpowiedni termin do uzupełnienia wniosku. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu lub w przypadku wątpliwości co do sposobu wykazania przez oskarżonego niemożności poniesienia kosztów obrony, sprawę kieruje się na posiedzenie w celu merytorycznego rozpoznania wniosku.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie złożenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

§ 95. Kierownik sekretariatu zwraca się do Krajowego Rejestru Karnego o nadesłanie danych o karalności, jeżeli dane znajdujące się w aktach sprawy pochodzą sprzed 6 miesięcy.

§ 96. 1. W przypadku złożenia apelacji prezes sądu lub przewodniczący wydziału wydaje zarządzenie o zawiadomieniu o przyjęciu apelacji prokuratora, obrońców i pełnomocników oraz stron i innych uczestników postępowania.

2. Sąd pierwszej instancji przedstawia sądowi odwoławczemu apelację wraz z aktami sprawy dopiero po dołączeniu do nich dowodów doręczenia wszystkich zawiadomień o przyjęciu apelacji.

Rozdział 2

Zawiadomienia, wezwania, doręczenia

§ 97. 1. Jeżeli przepisy przewidują obowiązek zawiadamiania organów władz, urzędów lub instytucji o wszczęciu i ukończeniu postępowania, zawiadomienia takiego dokonuje sąd pierwszej instancji tylko wówczas, gdy obowiązek zawiadomienia nie wykonano w toku postępowania przygotowawczego.

2. Zawiadomienie o ukończeniu postępowania może również nastąpić przez przesłanie odpisu prawomocnego orzeczenia z informacją, że postępowanie w sprawie ukończono.

3. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania powinno być dokonane przed terminem pierwszej rozprawy, o ukończeniu zaś postępowania – najpóźniej w terminie 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia lub od daty zwrotu akt sądowi pierwszej instancji.

4. Jeżeli co do pewnej kategorii osób istnieją przepisy szczególne dotyczące zawiadomienia o postępowaniu karnym, przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.

§ 98. Do doręczeń zawiadomień, wezwań i innych pism sądowych w sprawach, w których wydano postanowienie o zachowaniu w tajemnicy danych osobowych świadka, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania z dokumentami stanowiącymi informacje niejawne.

§ 99. O terminach rozpoznawania spraw na rozprawach lub na posiedzeniach zawiadamia się oskarżyciela publicznego przez doręczenie mu wokandy, które powinno nastąpić niezwłocznie po jej sporządzeniu. W przypadkach pilnych o terminie rozpoznawania sprawy sąd może dokonać zawiadomienia w inny sposób.

§ 100. W razie wytoczenia powództwa cywilnego prezes sądu zarządza bezzwłocznie przesłanie odpisów pozwu stronom. Rzecznika Praw Obywatelskich zawiadamia się o sprawie w szczególności wówczas, gdy wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W zawiadomieniu należy podać zwięźle stan sprawy. W miarę potrzeby należy wraz z zawiadomieniem przesłać Rzecznikowi Praw Obywatelskich odpis pozwu (wniosku) i dalszych pism procesowych, a w uzasadnionych przypadkach – akta sprawy, jeżeli pozwala na to jej bieg.

§ 101. W razie wydania orzeczenia kończącego postępowanie karne przeciwko osobie, której w innej sprawie warunkowo umorzono postępowanie, warunkowo zawieszono wykonanie kary lub którą warunkowo przedterminowo zwolniono, sąd pierwszej instancji przesyła odpis tego orzeczenia ze wzmianką o prawomocności właściwemu sądowi, chyba że postępowanie ukończono wyrokiem uniewinniającym lub umorzeniem postępowania.

Rozdział 3

Stosowanie środków zapobiegawczych i postępowanie z osobami pozbawionymi wolności

§ 102. Sprawy osób zatrzymanych, tymczasowo aresztowanych oraz oskarżonych, w stosunku do których zapadły wyroki skazujące na karę pozbawienia wolności, powinny być rozpatrywane w pierwszej kolejności.

§ 103. 1. Wnioski o zastosowanie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym – po godzinach urzędowania sądu i w dniach wolnych od pracy – kierowane są bezpośrednio do sędziów pełniących dyżury.

2. Bezpośrednio po wpłynięciu wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego sędzia wydaje zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia.

§ 104. Prokurator sporządzający wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania powinien uczestniczyć w posiedzeniu sądu. Niestawiennictwo prokuratora nie wstrzymuje czynności sądowych, jeżeli został o nich prawidłowo zawiadomiony.

§ 105. 1. Przesłuchanie podejrzanego poprzedzające zastosowanie przez sąd tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym odbywa się w siedzibie sądu w wyznaczonym przez prezesa sądu pomieszczeniu, przy zapewnieniu niezbędnych środków bezpieczeństwa.

2. Jeżeli stan zdrowia podejrzanego stwierdzony przez lekarza wydaniem odpowiedniego zaświadczenia uniemożliwia doprowadzenie go do sądu, przesłuchanie wyjątkowo może nastąpić w placówce służby zdrowia, w której podejrzany przebywa.

3. Jeżeli w czasie przesłuchania podejrzany powołuje się na zły stan zdrowia lub doznane obrażenia ciała, sąd zarządza zbadanie go przez lekarza. Wyniki badania uwzględnia przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

4. Jeżeli poddanie podejrzanego badaniu lekarskiemu nie jest możliwe lub w znacznym stopniu utrudnione, po zastosowaniu tymczasowego aresztowania umieszcza się go w odpowiednim zakładzie leczniczym. Po otrzymaniu opinii lekarza należy rozważyć kwestię utrzymania tymczasowego aresztowania i przekazania tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego. W postępowaniu przygotowawczym opinię lekarza przekazuje się prokuratorowi.

5. Jeżeli stan zdrowia podejrzanego uniemożliwia osadzenie go w areszcie śledczym, a od zastosowania tymczasowego aresztowania nie można odstąpić, tymczasowo aresztowanego umieszcza się w odpowiednim zakładzie leczniczym (art. 260 k.p.k. i art. 213 k.k.w.).

§ 106. Rozpoznając wniosek o tymczasowe aresztowanie sąd dopuszcza dodatkowo dowód, chyba że uniemożliwi to podjęcie decyzji w przedmiocie tymczasowego aresztowania i doręczenia zatrzymanemu postanowienia przed upływem 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu.

§ 107. Prezes sądu zapewni warunki dla podejmowania przez sąd czynności, o których mowa w § 105 ust. 2, również poza godzinami urzędowania sądu, a także zapewni możliwość kontaktu doprowadzonemu z obrońcą dopuszczonym do udziału w posiedzeniu, z zastrzeżeniem, o którym mowa w art. 245 § 1 k.p.k.

§ 108. Po przesłuchaniu podejrzanego i ogłoszeniu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania sąd doręcza mu za pokwitowaniem odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, ze wskazaniem daty i godziny doręczenia, oraz poucza o terminie i sposobie zaskarżenia. W razie odmowy złożenia podpisu lub przeszkody w jego złożeniu należy uczynić o tym stosowną wzmiankę na postanowieniu.

§ 109. Odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu wraz z nakazem przyjęcia sąd doręcza funkcjonariuszom konwojującym zatrzymanego, z poleceniem doprowadzenia go do aresztu śledczego. W nakazie przyjęcia sąd zaznacza, że aresztowany pozostaje do dyspozycji prokuratora, na którego wniosek zastosowano ten środek zapobiegawczy.

§ 110. 1. W razie gdy po zastosowaniu tymczasowego aresztowania nie ma osoby zobowiązanej do sprawowania pieczy nad mieszkaniem i mieniem podejrzanego, sąd zleca właściwemu organowi lub instytucji, Policji lub Żandarmerii Wojskowej dokonanie niezbędnych czynności mających na celu zabezpieczenie lokalu i majątku aresztowanego oraz wydaje im stosowne zarządzenia. W miarę możliwości należy uwzględnić wyrażone w tym względzie życzenia podejrzanego. O wydanych zarządzeniach zawiadamia się bezzwłocznie aresztowanego, a w razie potrzeby – właściwy organ lub instytucję.

2. W przypadku gdy zastosowanie tymczasowego aresztowania dotyczy obywatela państwa obcego, sąd zawiadamia również właściwy miejscowo urząd konsularny tego państwa lub przedstawicielstwo dyplomatyczne, gdy brak takiego urzędu.

§ 111. Wydając postanowienie o nieuwzględnieniu wniosku o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, sąd zarządza natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

§ 112. 1. W razie uchylenia przez sąd tymczasowego aresztowania, a następnie uwzględnienia przez sąd odwoławczy zażalenia prokuratora albo oskarżyciela posiłkowego w tym przedmiocie, od czasu trwania aresztowania odlicza się okres pobytu podejrzanego (oskarżonego) na wolności. W takim przypadku nie wydaje się postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania, chyba że upłynął okres, do którego aresztowanie miało trwać.

2. Dokumentację niezbędną do ponownego osadzenia podejrzanego (oskarżonego), a także w razie wydania przez sąd postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania w wyniku rozpatrzenia zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji odmawiające zastosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym – przygotowuje sąd odwoławczy.

3. Jeżeli podejrzanym jest obecny na sali rozpraw w trakcie posiedzenia sądu odwoławczego, który wydaje postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, przewodniczący posiedzenia wydaje zarządzenia niezbędne do jego zatrzymania.

§ 113. 1. Tymczasowo aresztowany w postępowaniu przygotowawczym pozostaje w dyspozycji tego prokuratora, na którego wniosek środek ten został zastosowany. Po wniesieniu aktu oskarżenia tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji sądu.

2. Do dyspozycji sądu pozostaje także tymczasowo aresztowany, wobec którego środek ten został zastosowany po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu.

3. W przypadku przekazania akt sprawy innemu sądowi albo zwrotu sprawy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego, przekazuje się tymczasowo aresztowanego do dyspozycji właściwego sądu lub prokuratora, o czym należy zawiadomić administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz tymczasowo aresztowanego.

§ 114. 1. W postępowaniu sądowym odpis postanowienia sądu o tymczasowym aresztowaniu, wraz z nakazem przyjęcia wystawionym dla administracji aresztu śledczego, przesyła się do właściwej według miejsca zamieszkania oskarżonego jednostki Żandarmerii Wojskowej lub Policji, dołączając nakaz doprowadzenia oskarżonego do aresztu śledczego. Jeżeli oskarżony jest już pozbawiony wolności, pisma te, z wyjątkiem nakazu doprowadzenia, przesyła się dyrektorowi zakładu karnego, w którym oskarżony przebywa.

2. Jeżeli tymczasowe aresztowanie następuje na podstawie postanowienia sądu wydanego w okolicznościach, o których mowa w art. 100 § 2 k.p.k., zarządza się, aby organ wykonujący postanowienie o tymczasowym aresztowaniu doręczył oskarżonemu odpis tego postanowienia.

§ 115. 1. Zgody na doprowadzenie osoby tymczasowo aresztowanej w celu uczestniczenia w czynnościach procesowych w innej sprawie udziela organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. Wniosek o udzielenie tej zgody powinien wskazywać rodzaj czynności, dla której przeprowadzenia aresztowany ma być doprowadzony, oraz termin jej dokonania.

2. O udzieleniu zgody organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zawiadamia bezpośrednio administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego, a w razie potrzeby inną jednostkę, w której tymczasowo aresztowany przebywa. W przypadku nieudzielenia zgody zawiadamia się o tym sąd lub prokuratora występującego o udzielenie zgody, wskazując termin, w którym doprowadzenie będzie mogło nastąpić.

§ 116. 1. Żądania doprowadzenia osoby pozbawionej wolności do sądu powinny być ograniczone do istotnej potrzeby, przy czym dzień i godzina czynności (rozprawy, posiedzenia) powinny być ustalone z uwzględnieniem możliwości komunikacyjnych związanych z doprowadzeniem i odprowadzeniem osoby konwojowanej. Doprowadzenie do sądu osób przebywających w tym samym zakładzie karnym lub areszcie śledczym powinno być – w miarę możliwości – zarządzane w jednym terminie.

2. W celu doprowadzenia do sądu osoby pozbawionej wolności należy wysłać:

- 1) nakaz wydania do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym osoba ta przebywa;
- 2) nakaz doprowadzenia do jednostki Żandarmerii Wojskowej lub Policji, obejmującej swoim terytorialnym zasięgiem działania dany zakład karny lub areszt śledczy, wraz z kopią nakazu wydania przesłanego administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie wydania polecenia przetransportowania osoby pozbawionej wolności do odpowiedniego zakładu leczniczego albo z zakładu leczniczego do zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 117. 1. W razie wydania przez sąd polecenia, aby osoba pozbawiona wolności została przetransportowana przed przeprowadzeniem czynności do zakładu karnego lub aresztu śledczego właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności, sędzia wydaje zarządzenie o:

- 1) wysłaniu do właściwej jednostki Żandarmerii Wojskowej lub Policji nakazu doprowadzenia z pisemnym żądaniem przetransportowania tej osoby do właściwego zakładu karnego lub aresztu śledczego;
- 2) wysłaniu nakazu wydania do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, z którego osoba ta będzie doprowadzona do sądu, podając informację o mającym nastąpić przetransportowaniu, a do właściwej jednostki Żandarmerii Wojskowej lub Policji według miejsca, w którym znajduje się dany zakład karny lub areszt śledczy – nakaz doprowadzenia.

2. Jeżeli dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego powiadomił, że przetransportowanie może być zrealizowane przez służbę więzienną, a sąd wyraził zgodę na taką formę przetransportowania, powiadamia się o tym jednostkę Żandarmerii Wojskowej lub Policji, do której wysłano nakaz wymieniony w ust. 1 pkt 1.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, należy niezwłocznie po przeprowadzeniu czynności wydać polecenie przetransportowania osoby pozbawionej wolności do zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym poprzednio przebywała, chyba że sąd przeprowadzający czynność postanowi inaczej.

§ 118. 1. Nakazy wydania oraz wezwania dla osób pozbawionych wolności wysyła się administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, a nakazy doprowadzenia do właściwych jednostek Żandarmerii Wojskowej lub Policji odpowiednio wcześniej, tak aby właściwa jednostka otrzymała je na 14 dni przed datą czynności sądowej, a w terminie krótszym tylko w przypadku odroczenia wydania wyroku.

2. W nakazach doprowadzenia należy w miarę potrzeby zamieścić wzmiankę zawierającą dane umożliwiające Żandarmerii Wojskowej lub Policji zorientowanie się co do koniecznej liczebności konwoju, a w szczególności dane dotyczące zarzucanego czynu i dotychczasowej karalności osoby pozbawionej wolności oraz wskazać osoby, które podczas jazdy i oczekiwania na przesłuchanie mogą być obiektem agresji ze strony innych osób z nimi przewożonych.

§ 119. Na dokumentach wysyłanych przez sądy do administracji aresztów śledczych i zakładów karnych powinna być także umieszczona sygnatura akt prokuratorskich.

§ 120. 1. Zarządzenie o wyrażeniu zgody na uzyskanie widzenia z tymczasowo aresztowanym do czasu uprawomocnienia się wyroku w sprawie, wydaje prezes sądu, przewodniczący wydziału lub przewodniczący składu orzekającego, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

2. Zarządzenie o wyrażeniu zgody na uzyskanie widzenia oprócz danych wymienionych w art. 94 k.p.k. powinno zawierać w szczególności:

- 1) imię i nazwisko oraz adres osoby odwiedzającej;
- 2) numer dowodu tożsamości;
- 3) wskazanie stopnia pokrewieństwa z aresztowanym;

- 4) termin jego ważności;
- 5) określenie sposobu kontaktu z tymczasowo aresztowanym w trakcie widzenia;
- 6) czytelny podpis sędziego, ponadto powinno być opatrzone okrągłą pieczęcią sądu.

3. Oryginał zarządzenia o wyrażeniu zgody na uzyskanie widzenia pozostawia się w aktach sprawy, zaś jego odpisy przesyła się do właściwego aresztu śledczego i doręcza osobie odwiedzającej.

4. Widzenia udziela się po złożeniu w administracji aresztu śledczego przez osobę odwiedzającą odpisu zarządzenia o wyrażeniu zgody na uzyskanie widzenia. Szczegółowe warunki odbywania widzeń określają przepisy *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania* (Dz. U. poz. 1494)³⁸⁾.

5. Jeżeli sąd postanowił, że tymczasowo aresztowany nie może zostać przeniesiony do zakładu karnego po upływie 14 dni od wydania wyroku skazującego sądu pierwszej instancji, albo jeżeli tymczasowo aresztowany nie wyraża zgody na stosowanie wobec niego regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności, uprawnienie do wyrażenia zgody na uzyskanie widzenia z aresztowanym przysługuje temu sądowi, aż do czasu uprawomocnienia się wyroku.

§ 121. 1. Zezwoleń na widzenie z tymczasowo aresztowanym w sądzie przy sposobności rozprawy lub posiedzenia udziela na piśmie przewodniczący rozprawy lub posiedzenia. W zezwoleniu, które doręcza się dowódcy konwoju, należy wskazać miejsce oraz czas trwania widzenia, nie dłuższy niż 15 minut.

2. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, nie udziela się, jeżeli:

- 1) tymczasowo aresztowany nie pozostaje do dyspozycji sądu w danej sprawie;
- 2) tymczasowo aresztowany jest oskarżony o zbrodnię albo występki określony w art. 242 lub 243 k.k. bądź był za ten występki skazany;
- 3) zachodzi uzasadniona obawa, że tymczasowo aresztowany wykorzysta widzenie w celu utrudnienia postępowania karnego.

3. Zezwolenia na doręczenie żywności tymczasowo aresztowanemu doprowadzonemu do sądu udziela przewodniczący rozprawy lub posiedzenia na piśmie. Zezwolenie, które należy doręczyć dowódcy konwoju, powinno określać taką tylko ilość żywności i papierosów, która może być spożyta w czasie pobytu w sądzie i w drodze powrotnej do zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 122. 1. Sąd, który wydał postanowienie w przedmiocie utrzymania lub przedłużenia tymczasowego aresztowania podejrzanego (oskarżonego), przesyła administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego odpis tego postanowienia w takim czasie, aby właściwa jednostka otrzymała go najpóźniej na 3 dni robocze przed upływem terminu aresztowania określonego w postanowieniu o zastosowaniu tego środka. W razie stwierdzenia, że administracja zakładu karnego lub aresztu śledczego nie otrzymała dokumentu w tym terminie, prezes sądu, przewodniczący wydziału lub sędzia dyżurny przekazuje bezzwłocznie teleksem, telefaksem lub telefonicznie informację o treści postanowienia. W takim przypadku odpis postanowienia i inne niezbędne dokumenty należy doręczyć niezwłocznie administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie nieuwzględnienia wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania na dalszy czas oznaczony lub uchylenia przez właściwy sąd postanowienia przedłużającego tymczasowe aresztowanie.

§ 123. 1. W razie konieczności przedłużenia tymczasowego aresztowania na czas przekraczający okres dwóch lat sąd, przed którym sprawa się toczy, występuje do Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej z wnioskiem o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania w terminie nie krótszym niż 14 dni przed upływem określonego dotychczas terminu stosowania tego środka.

2. Zawiadomienie o wystąpieniu do sądu z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, wysyła się bezzwłocznie do administracji aresztu śledczego lub zakładu karnego.

§ 124. 1. Po wydaniu wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności należy przesłać administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego zawiadomienie wskazujące pełną kwalifikację prawną czynu przypisanego sprawcy, orzeczoną karę i podstawę jej wymierzenia oraz dane w przedmiocie zaliczenia tymczasowego aresztowania, czyniąc przy tym wzmiankę o nieprawomocności bądź prawomocności wyroku, a także posiadane w sprawie informacje dotyczące osoby skazanego.

2. Jeżeli osoba pozbawiona wolności została doprowadzona do sądu, zawiadomienie i informacje, o których mowa w ust. 1, doręcza się za pośrednictwem dowódcy konwoju lub pracownika sądu.

³⁸⁾ Utraciło moc na podstawie art. 27 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

§ 125. 1. W razie uchylenia tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego doprowadzonego do sądu i pozostającego do jego dyspozycji w danej sprawie, przewodniczący rozprawy lub posiedzenia zarządza niezwłocznie wypuszczenie tymczasowo aresztowanego na wolność, jeżeli nie podlega on zatrzymaniu w innej sprawie, oraz wydanie zwalnianemu, w razie potrzeby, zaświadczenia stwierdzającego najważniejsze dane personalne, datę i przyczyny zwolnienia. Pismo odpowiedniej treści wysyła się również organowi, który zawiadomiono o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.

2. Przewodniczący rozprawy lub posiedzenia zarządza niezwłoczne wysłanie do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego nakazu zwolnienia wraz z odpisem postanowienia. Sąd może doręczyć te dokumenty również za pośrednictwem dowódcy konwoju lub pracownika sądu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie uchylenia tymczasowego aresztowania w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie o tymczasowym aresztowaniu oraz w razie uznania bezzasadności lub nielegalności zatrzymania w wyniku rozpoznania zażalenia na zatrzymanie.

§ 126. 1. Korespondencję osoby tymczasowo aresztowanej cenzuruje sędzia sądu, do którego dyspozycji osoba ta pozostaje, lub przewodniczący wydziału.

2. Ocenzurowana korespondencja podlega oznakowaniu pieczęcią o treści: „Ocenzurowano, dnia ..., podpis ...”. Pieczęć przystawia się na korespondencji.

3. (uchylony).³⁹⁾

4. (uchylony).³⁹⁾

§ 127. 1. Poręczenie majątkowe w postaci papierów wartościowych lub przedmiotu zastawu składa się do depozytu sądowego. Pokwitowanie przyjęcia do depozytu dołącza się do protokołu przyjęcia poręczenia.

2. Przyjęcie poręczenia majątkowego w postaci hipoteki następuje przez dołączenie do protokołu przyjęcia poręczenia odpisu z księgi wieczystej, stwierdzającego dokonanie wpisu hipotecznego z tytułu poręczenia.

3. Poręczenie majątkowe w postaci środków pieniężnych składający poręczenie wpłaca na wskazane przez sąd konto bankowe. Dowód wpłaty dołącza się do protokołu przyjęcia poręczenia.

§ 128. 1. W razie przyjęcia poręczenia od pracodawcy, kierownictwa szkoły lub uczelni, w których oskarżony pracuje lub uczy się, albo od organizacji społecznej, której oskarżony jest członkiem, sąd zawiadamia o tym poręczającego; w protokole przyjęcia poręczenia odnotowuje się fakt zaznajomienia poręczającego z treścią art. 273–274 k.p.k.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie przyjęcia poręczenia od zespołu żołnierskiego, z tym że zawiadomienie o przyjęciu poręczenia kieruje się do właściwego dowódcy wojskowego.

§ 129. W przypadku zastosowania dozoru Policji lub przełożonego wojskowego sąd zawiadamia o tym wymienione podmioty, dołączając odpis postanowienia o zastosowaniu dozoru. Sąd zwraca się również do tych podmiotów o niezwłoczne zawiadomienie w razie naruszenia przez oskarżonego obowiązku nałożonego przy zastosowaniu dozoru.

§ 130. O uchyleniu lub zmianie środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego, poręczenia lub dozoru zawiadamia się odpowiednio poręczającego albo organ sprawujący dozór.

§ 131. 1. Przed zawieszeniem postępowania z powodu nie ujęcia oskarżonego, należy wyczerpać możliwości ustalenia jego adresu za pośrednictwem właściwej terenowo jednostki do spraw ewidencji ludności oraz Centralnego Biura Adresowego, Biura Informacji i Statystyki Więziennej celem ustalenia, czy oskarżony nie przebywa w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, a w razie bezskuteczności tej drogi, dokonać ustaleń na podstawie Krajowego Rejestru Karnego bądź zwrócić się do jednostki Żandarmerii Wojskowej lub Policji właściwej według ostatniego znanego sądowi miejsca zamieszkania lub pobytu oskarżonego, z poleceniem wszczęcia poszukiwań.

2. W razie wydania postanowienia o poszukiwaniu oskarżonego listem gończym sąd może odstąpić od poszukiwań, o których mowa w ust. 1.

3. W razie wydania postanowienia o poszukiwaniu oskarżonego listem gończym, do listu gończego dołącza się odpisy aktu oskarżenia i postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, a także nakaz przyjęcia oskarżonego do aresztu śledczego.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, nakaz przyjęcia może być wystawiony na areszt śledczy nieokreślony z nazwy.

³⁹⁾ Przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

§ 132. Zawiadomienie o odwołaniu poszukiwań lub listu gończego wysyła się do jednostki Żandarmerii Wojskowej lub Policji, która na zarządzenie sądu dokonywała poszukiwań, niezwłocznie po ustaniu przyczyny, która spowodowała wszczęcie poszukiwań lub rozesłanie listu gończego.

§ 133. O zastosowaniu przez sąd środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia oskarżonego w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu albo w postaci nakazu powstrzymania się od określonej działalności lub prowadzenia określonego rodzaju pojazdów zawiadamia się odpowiednie instytucje, organy samorządu zawodowego lub urzędy.

§ 134. 1. W razie zastosowania środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju przez oskarżonego, odpis postanowienia w tym przedmiocie przesyła się właściwemu organowi paszportowemu oraz Komendzie Głównej Straży Granicznej, a w przypadku cudzoziemca – właściwemu organowi konsularnemu oraz Straży Granicznej.

2. W razie zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy powiadamia się o tym właściwy organ paszportowy.

3. W przypadku gdy zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju jest związane z uchyleniem tymczasowego aresztowania, odpis postanowienia, o którym mowa w ust. 1, przesyła się również dyrektorowi aresztu śledczego wraz z pismem informującym, gdzie ma być przekazany paszport zwalnianego lub inny dokument uprawniający go do przekraczania granicy.

Rozdział 4

Dowody rzeczowe

§ 135. 1. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, złożone lub zatrzymane w związku z postępowaniem przedmioty załącza się do akt sprawy, a w miarę potrzeby umieszcza się we wszytej do akt kopercie, na której zaznacza się zawartość i datę przyjęcia przedmiotu oraz nazwę organu lub nazwisko osoby, która go złożyła.

2. Jeżeli przedmioty złożone lub zatrzymane w związku z postępowaniem nie mogą być dołączone do akt sprawy ze względu na ich rozmiar, wartość lub znaczenie, kierownik sekretariatu przechowuje je w odpowiednio zabezpieczonym pomieszczeniu. Jednakże pieniądze, papiery wartościowe i kosztowności należy złożyć do depozytu sądowego.

§ 136. 1. Nie wolno przechowywać w sądzie materiałów wybuchowych, łatwopalnych, broni, substancji promieniotwórczych i psychotropowych oraz środków odurzających lub trujących. Sposób i miejsce ich przechowywania ustala prezes sądu w porozumieniu z dowódcą najbliższej specjalistycznej jednostki wojskowej lub komendantem właściwej jednostki Policji.

2. Nie wolno przechowywać w sądzie artykułów spożywczych nietrwałych.

§ 137. 1. Oddanie przedmiotów na przechowanie powinno nastąpić niezwłocznie po ich otrzymaniu przez sąd. Pobierać je należy tylko w przypadku, gdy są niezbędne przy czynności sądowej i tylko na czas niezbędny do dokonania tej czynności.

2. Przedmioty znajdujące się w przechowaniu wydaje kierownik sekretariatu tylko na pisemne polecenie przewodniczącego rozprawy lub posiedzenia.

§ 138. Prezes sądu osobiście lub za pośrednictwem wyznaczonego sędziego z udziałem kierownika sekretariatu przeprowadza, nie rzadziej niż co sześć miesięcy, kontrolę przechowywania przedmiotów na podstawie księgi przechowywanych przedmiotów, a w miarę potrzeby i na podstawie akt.

§ 139. Prezes sądu, w razie powstania możliwości zniszczenia lub uszkodzenia przechowywanych przedmiotów na skutek nieodpowiednich warunków przechowywania, wydaje odpowiednie zarządzenie w celu zapobieżenia zniszczeniu lub uszkodzeniu; można również zarządzić utrwalenie przedmiotu za pomocą środków technicznych.

§ 140. 1. Jednocześnie z przekazaniem akt sprawy innemu sądowi, przekazuje się właściwemu organowi przedmioty przechowywane w związku ze sprawą, a jeżeli przedmiot nie jest przechowywany w sądzie, o przekazaniu zawiadamia się przechowującego.

2. Jeżeli sprawę przekazano sądowi odwoławczemu, przedmioty przechowywane w związku z tą sprawą należy pozostawić w dotychczasowym przechowywaniu, chyba że prezes sądu lub przewodniczący wydziału sądu odwoławczego zarządzi inaczej.

3. W razie przekazania sprawy w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, o przekazaniu zawiadamia się przechowującego przedmioty złożone lub zatrzymane w związku z postępowaniem w tej sprawie. Przechowywane przedmioty przekazuje się oskarżycielowi publicznemu na jego żądanie lub po upływie 3 miesięcy od daty zwrotu akt, jeżeli sprawa ponownie nie wpłynęła.

Rozdział 4a⁴⁰⁾**Postępowanie w sprawach europejskiego nakazu aresztowania i poszukiwań międzynarodowych**

§ 140a. 1. Wojskowy sąd okręgowy, wydając europejski nakaz aresztowania, zwany dalej „nakazem”, powinien dążyć do objęcia nim wszystkich spraw, w których oskarżony (skazany) jest poszukiwany.

2. Sprawy w toku, dotyczące tego samego oskarżonego, prezes sądu lub przewodniczący wydziału kieruje łącznie do rozpoznania na posiedzenie w przedmiocie wydania nakazu.

§ 140b. 1. W przypadku gdy miejsce pobytu osoby ściganej jest znane, wojskowy sąd okręgowy, który wydał nakaz, przekazuje go bezpośrednio właściwemu organowi sądowemu państwa wykonania nakazu.

2. Odpis nakazu, o którym mowa w ust. 1, wojskowy sąd okręgowy przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia jego wydania.

3. Wraz z odpisem nakazu sąd przesyła Ministrowi Sprawiedliwości:

- 1) odpis postanowienia o wydaniu nakazu lub wyciąg z protokołu posiedzenia w przedmiocie wydania nakazu;
- 2) informację, do jakiego państwa nakaz został przesłany do wykonania.

§ 140c. 1. W przypadku gdy miejsce pobytu osoby ściganej nie jest znane, wojskowy sąd okręgowy, który wydał nakaz, przesyła jego odpis do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw współpracy z Międzynarodową Organizacją Policji Kryminalnych INTERPOL wraz z wnioskiem o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych.

2. W przypadku gdy miejsce pobytu osoby ściganej nie jest znane, a istnieje podejrzenie, że może ona przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w Systemie Informacyjnym Schengen drugiej generacji, zwanym dalej „SIS II”, wojskowy sąd okręgowy, który wydał nakaz, przesyła w formie dokumentu elektronicznego odpis nakazu (PDF), jego tłumaczenie na język angielski (DOC, TXT lub RTF) i wniosek o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych (PDF), w sposób zapewniający poufność i integralność przekazywanych danych, bezpośrednio na adres poczty elektronicznej Biura SIRENE, po czym dokonuje bezzwłocznie wpisu danych tej osoby do SIS II.

3. Po ustaleniu miejsca pobytu osoby ściganej wojskowy sąd okręgowy, który wydał nakaz, przekazuje go właściwemu organowi sądowemu państwa wykonania nakazu, a odpis wraz z dokumentami wymienionymi w § 140b ust. 3 przesyła Ministrowi Sprawiedliwości.

4. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 2 lub § 140b ust. 1, okaże się, że osoba ścigana przebywa na terytorium państwa uczestniczącego w SIS II, wojskowy sąd okręgowy, który wydał nakaz, przesyła w formie dokumentu elektronicznego nakaz (PDF) i jego tłumaczenie na język angielski (DOC, TXT lub RTF), w sposób zapewniający poufność i integralność przekazywanych danych, bezpośrednio na adres poczty elektronicznej Biura SIRENE, po czym dokonuje bezzwłocznie wpisu danych tej osoby do SIS II.

5. Wojskowy sąd okręgowy niezwłocznie przesyła telefaksem do Biura SIRENE informację o dokonaniu wpisu danych osoby ściganej do SIS II, przesłaniu odpisu nakazu i jego tłumaczenia na język angielski oraz wniosku o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych na adres poczty elektronicznej Biura SIRENE.

§ 140d. Wojskowy sąd okręgowy wykonując nakaz wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, przesyła Ministrowi Sprawiedliwości:

- 1) odpis postanowienia w przedmiocie wydania nakazu wraz z informacją, w jakim terminie od daty zatrzymania osoby ściganej rozpoznano sprawę;
- 2) odpis nakazu przetłumaczony na język polski;
- 3) informację, w jakim terminie osoba ścigana została przekazana właściwemu organowi sądowemu państwa wydania nakazu;
- 4) kopię pism przesyłanych właściwemu organowi sądowemu państwa wydania nakazu, zawierających informację o przyczynach niedotrzymania terminów rozpoznania sprawy i przekazania osoby ściganej.

---

⁴⁰⁾ Rozdział dodany przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

§ 140e. 1. Po wydaniu postanowienia o odmowie wykonania nakazu dotyczącego osoby poszukiwanej za pośrednictwem SIS II wojskowy sąd okręgowy informuje bezzwłocznie Biuro SIRENE o konieczności dokonania zastrzeżenia w SIS II, że osoba ta nie może zostać zatrzymana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z przestępstwem lub przestępstwami będącymi przedmiotem rozstrzygnięcia.

2. W przypadku uchylenia postanowienia, o którym mowa w ust. 1, wojskowy sąd okręgowy informuje bezzwłocznie Biuro SIRENE o konieczności usunięcia dokonanego zastrzeżenia w SIS II.

§ 140f. Przepisy § 140c ust. 1, 2, 4 i 5 oraz § 140e stosuje się odpowiednio w przypadku ustalenia, że osoba ścigana przebywa lub gdy istnieje podejrzenie, że może ona przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w SIS II niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej.

§ 140g. W razie niedotrzymania ustawowych terminów do rozpoznania sprawy w przedmiocie wykonania nakazu wydanego przez inne państwo, wojskowy sąd okręgowy właściwy do rozpoznania sprawy niezwłocznie zawiadamia o tym Ministerstwo Sprawiedliwości, wskazując przyczyny niedotrzymania terminów.

Rozdział 4b⁴⁰⁾

Dostęp do danych Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji

§ 140h. Do czynności prezesa sądu należy zapewnienie organizacyjnych i technicznych mechanizmów zabezpieczających dane SIS II przed nieuprawnionym dostępem, zniszczeniem, zmianą lub ich utratą, jak również zapewnienie zgodności podejmowanych w danym sądzie działań z obowiązującymi przepisami o dostępie do danych SIS II.

§ 140i. Prezes wojskowego sądu okręgowego wyznacza spośród sędziów tego sądu jedną lub więcej osób odpowiedzialnych za całodobowe kontakty z Biurem SIRENE. Sędziowie ci powinni posiadać uprawnienie do dostępu do danych SIS II. Wyznaczeni sędziowie powinni posiadać telefon komórkowy umożliwiający stały kontakt oraz adres poczty elektronicznej. Numery telefonów oraz adresy poczty elektronicznej udostępnia się Biuru SIRENE oraz bezzwłocznie aktualizuje w przypadku ich zmiany.

§ 140j. 1. Osoba uprawniona do dostępu do danych SIS II (użytkownik) obowiązana jest przestrzegać zasad należytej ostrożności w zakresie korzystania z udostępnionych jej funkcji SIS II oraz zasad bezpieczeństwa przy przetwarzaniu danych, w szczególności w przypadkach czasowego opuszczenia stanowiska pracy, zakończenia pracy oraz korzystania z zewnętrznych informatycznych nośników danych.

2. Dostęp użytkownika do danych SIS II nie powinien trwać dłużej, niż jest to konieczne do dokonania wpisu lub wglądu do danych.

§ 140k. Przetwarzanie danych SIS II może odbywać się wyłącznie przy użyciu funkcji przewidzianych w systemie, po uprzednim dokonaniu w nim uwierzytelnienia przez użytkownika.

§ 140l. W przypadku zaistnienia podejrzenia, że osoba uczestnicząca w czynnościach sądowych może być poszukiwana za pośrednictwem SIS II, można dokonać sprawdzenia danych tej osoby w SIS II. W razie uzyskania informacji, że sprawdzana osoba jest poszukiwana za pośrednictwem SIS II, bezzwłocznie zawiadamia się o tym Policję lub inny uprawniony organ.

§ 140m. 1. Wpisów, modyfikacji oraz usunięcia danych z SIS II w sprawach pozostających na etapie postępowania rozpoznawczego i wykonawczego osób poszukiwanych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1041), zwanej dalej „ustawą o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym”, dokonują wojskowe sądy okręgowe.

2. Wpisów do SIS II danych osób poszukiwanych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym, dokonuje się bezzwłocznie w przypadku ustalenia, że osoba poszukiwana przebywa lub zaistnienia podejrzenia, że może ona przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w SIS II.

3. Wpisów do SIS II danych osób, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym, można dokonywać w przypadku ustalenia, że osoby te przebywają lub zaistnienia podejrzenia, że mogą one przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w SIS II oraz gdy uzasadnia to waga lub charakter sprawy.

4. Wpisów do SIS II danych przedmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym, można dokonywać w przypadku ustalenia, że przedmioty te znajdują się lub zaistnienia podejrzenia, że mogą one znajdować się na terytorium państwa uczestniczącego w SIS II oraz gdy uzasadnia to waga lub charakter sprawy.

§ 140n. Obowiązkiem sędziego referenta sprawy, w której podjęto czynności poszukiwawcze za pośrednictwem SIS, jest dbałość o aktualność danych wpisanych do SIS II, w tym o bezzwłoczną modyfikację lub usunięcie danych nieaktualnych, w szczególności jeżeli osoba, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym, została przekazana do dyspozycji sądu właściwego do rozpoznania sprawy, nakaz został uchylony lub nastąpiło przedawnienie karalności przestępstwa. Sędzia ten, nie rzadziej niż co 3 miesiące, dokonuje kontroli akt sprawy, w której dokonano wpisu, i podejmuje stosowne działania zmierzające do zapewnienia aktualności danych.

§ 140o. W sytuacjach innych niż wymienione w § 140e ust. 1, jeżeli wykryty zostanie wpis mogący wymagać zastrzeżenia w SIS II, że dana osoba nie będzie poszukiwana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przy jego użyciu, sąd bezzwłocznie informuje Biuro SIRENE o konieczności dokonania takiego zastrzeżenia.

§ 140p. 1. Po każdorazowym wglądzie lub przetworzeniu danych w SIS II tworzy się wydruk z czynności lub notatkę urzędową, które dołącza się do akt sprawy.

2. Wydruki, które nie są przydatne dla postępowania, podlegają zniszczeniu.

§ 140q. W przypadku braku bezpośredniego dostępu do danych SIS II spowodowanego przyczynami niezależnymi od sądu wpisów do SIS II dokonuje się za pośrednictwem Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji.

Rozdział 5

Czynności w sprawach o wykroczenia

§ 141. Po wpłynięciu wniosku o ukaranie, złożonego przez oskarżyciela publicznego lub oskarżyciela posiłkowego, prezes sądu dokonuje wstępnej kontroli wniosku w celu ustalenia, czy spełnia on warunki formalne określone w art. 57 § 2–4 k.p.w., po czym niezwłocznie wydaje stosowne zarządzenia lub postanowienia.

§ 142. W przypadku złożenia wniosku o ukaranie przez oskarżyciela posiłkowego prezes sądu, dokonując wstępnej kontroli tego wniosku, zarządza niezwłoczne zawiadomienie o nim właściwego prokuratora i wezwanie go do złożenia w terminie 7 dni materiału dowodowego zebranego w toku czynności wyjaśniających w danej sprawie lub do złożenia oświadczenia o braku takiego materiału.

§ 143. 1. Prezes sądu wydając zarządzenie o zwrocie wniosku wobec stwierdzenia braków formalnych, ustala siedmiodniowy termin do ich uzupełnienia.

2. Jeżeli wniosek nie pochodzi od oskarżyciela publicznego lub pełnomocnika, w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 1, należy wskazać skutki niewykonania zarządzenia w określonym terminie.

§ 144. 1. Prezes sądu wydając zarządzenie o wszczęciu postępowania, kieruje jednocześnie sprawę do rozpoznania na rozprawie lub na posiedzeniu albo zarządza wykonanie innych niezbędnych czynności.

2. (uchylony).⁴¹⁾

§ 145. 1. Prezes sądu, kierując sprawę na rozprawę lub posiedzenie, określa osoby podlegające wezwaniu lub zawiadomieniu o terminie i miejscu rozprawy lub posiedzenia ze stosownym pouczeniem oraz ze wskazaniem skutków określonych w art. 60 § 2 i art. 65 § 3 k.p.w.

2. Do zawiadomienia lub wezwania, o którym mowa w ust. 1, kierowanego do obwinionego dołącza się odpis wniosku o ukaranie.

§ 146. 1. Oskarżyciela publicznego zawiadamia się o rozprawie lub posiedzeniu, przekazując mu wykaz spraw wyznaczonych do rozpatrzenia w określonym dniu, niezwłocznie po sporządzeniu wykazu.

2. Sprawy z udziałem tych samych stron lub osób należy w miarę możliwości wyznaczyć w tym samym dniu, w następującej po sobie kolejności.

§ 147. W razie śmierci oskarżyciela posiłkowego sąd zawiadamia o możliwości i terminie wstąpienia w prawa zmarłego znane sądowi osoby najbliższe zmarłego.

§ 148. W przypadku wydania przez sąd zarządzenia o natychmiastowym osadzeniu skazanego w zakładzie karnym stosuje się odpowiednio przepis § 110.

⁴¹⁾ Przez § 1 pkt 6 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

§ 149. 1. Zarządzając zatrzymanie paszportu lub innego dokumentu upoważniającego do przekroczenia granicy na podstawie art. 82 § 5 pkt 2 k.p.w., sąd wydaje skazanemu pokwitowanie stwierdzające jedynie fakt zatrzymania tego dokumentu i zawiadamia o tym Straż Graniczną oraz wydział paszportowy, a w odniesieniu do cudzoziemca – właściwy wydział konsularny.

2. Paszport lub inny dokument upoważniający do przekroczenia granicy przechowuje się w szafie pancерnej, w pomieszczeniu odpowiednio zabezpieczonym, wskazanym przez prezesa sądu.

3. Zwrot dokumentów, o których mowa w ust. 1, następuje za pokwitowaniem.

4. W razie nieodebrania dokumentu w określonym terminie, sąd zwraca paszport lub inny dokument upoważniający do przekroczenia granicy właściwemu wydziałowi paszportowemu, a w odniesieniu do cudzoziemców – wydziałowi konsularnemu.

§ 150. (uchylony).⁴²⁾

§ 151. W razie gdy w postanowieniu o uchyleniu prawomocnego mandatu karnego sąd nakazał podmiotowi, na którego rachunek pobrano grzywnę, zwrot uiszczonej kwoty, prezes sądu zarządza niezwłoczne zawiadomienie tego podmiotu oraz ukaranego, poprzez przesłanie im odpisów postanowienia.

§ 152. 1. Przekazane do sądu zatrzymane przez Żandarmerię Wojskową prawo jazdy przechowuje się do czasu wydania przez sąd merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie, a następnie zwraca prawo jazdy właścicielowi lub przekazuje organowi właściwemu do spraw komunikacji.

2. Do sposobu przechowywania prawa jazdy stosuje się odpowiednio przepis § 139.

DZIAŁ V

Wykonywanie orzeczeń sądowych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 153.⁴³⁾ 1. Każde orzeczenie, które staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia, powinno być skierowane do wykonania bezzwłocznie, nie później niż 7 dni od daty uprawomocnienia lub od daty zwrotu akt sądowi pierwszej instancji.

2. Datę skierowania orzeczenia do wykonania stanowi data podpisania przez prezesa sądu lub upoważnionego sędziego zarządzenia o jego wykonaniu.

3. Nieprawomocne orzeczenia wymagające natychmiastowej wykonalności powinny być skierowane do wykonania w dniu ich wydania.

§ 154.⁴⁴⁾ Jeżeli orzeczenie ma być wykonywane w okręgu innego sądu niż sąd, który je wydał w pierwszej instancji, należy przesłać temu sądowi odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem, jeżeli zostało sporządzone, ze wzmianką o wykonalności, oraz odpisy dokumentów z akt sprawy niezbędnych dla prawidłowego wykonania tego orzeczenia.

§ 155. (uchylony).⁴⁵⁾

Rozdział 2

Kara pozbawienia wolności, kara aresztu⁴⁶⁾

§ 156. 1. W celu wykonania wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, podejmuje niezwłocznie wszystkie czynności zmierzające do osadzenia skazanego w zakładzie karnym, określone w art. 11 k.k.w. oraz innych przepisach.

1a.⁴⁷⁾ Przepis ust. 1 ma zastosowanie do orzeczeń sądu dotyczących kary aresztu wojskowego, kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności.

⁴²⁾ Przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁴³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 8 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁴⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 9 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁴⁵⁾ Przez § 1 pkt 10 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁴⁶⁾ Tytuł rozdziału w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 11 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁴⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 12 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

1b.⁴⁷⁾ Jeżeli przepisy niniejszego działu używają w znaczeniu ogólnym określenia „skazany”, należy przez to rozumieć również osobę, wobec której zastosowano karę porządkową lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności.

2.⁴⁸⁾ Prezes sądu lub upoważniony sędzia wzywa skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie we właściwym zakładzie karnym lub areszcie śledczym położonym najbliżej miejsca jego stałego pobytu. Wezwanie powinno zawierać pouczenie o skutkach niestawiennictwa. W przypadku gdy skazany jest pozbawiony wolności, prezes sądu lub upoważniony sędzia bezzwłocznie przesyła do zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym skazany przebywa, dokumentację dotyczącą wykonania kary pozbawienia wolności. O terminie wyznaczonym skazanemu do stawiennictwa prezes sądu lub upoważniony sędzia zawiadamia administrację właściwego aresztu śledczego położonego najbliżej miejsca stałego pobytu skazanego, zobowiązując ją jednocześnie do zawiadomienia sądu o niezgłoszeniu się skazanego w tym terminie.

3.⁴⁸⁾ Polecając Żandarmerii Wojskowej lub Policji doprowadzenie skazanego do zakładu karnego lub aresztu śledczego, prezes sądu lub upoważniony sędzia przesyła jednostce Policji lub Żandarmerii Wojskowej właściwej według ostatniego miejsca zamieszkania lub pobytu skazanego nakaz doprowadzenia, wskazując zakład karny lub areszt śledczy, do którego doprowadzenie ma nastąpić.

4.⁴⁸⁾ W razie zawieszenia postępowania wykonawczego lub odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności, co do której orzeczenie skierowano do wykonania, prezes sądu lub upoważniony sędzia niezwłocznie przesyła odpis postanowienia o zawieszeniu lub odroczeniu do właściwego zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz zawiadamia jednostkę Żandarmerii Wojskowej lub Policji, której polecono doprowadzenie skazanego.

§ 157. (uchylony).⁴⁹⁾

§ 158. 1.⁵⁰⁾ W razie odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności żołnierzowi lub osobie powołanej do czynnej służby wojskowej, sąd zawiadamia o tym odpowiedniego dowódcę lub właściwą wojskową komendę uzupełnień, pouczając o treści art. 157 k.k.w.

2. W przypadku wymierzenia żołnierzowi zasadniczej służby lub osobie powołanej do takiej służby kary pozbawienia wolności z odroczeniem jej wykonania do czasu ukończenia służby, do zawiadomienia przesyłanego dowódcy jednostki wojskowej albo właściwej wojskowej komendy uzupełnień należy dołączyć pouczenie o treści art. 336 § 3 i 4 k.k. oraz art. 158 k.k.w.

Rozdział 3

Warunkowe umorzenie postępowania, warunkowe zawieszenie wykonania kary i warunkowe przedterminowe zwolnienie

§ 159. 1. Jeżeli na osobę, wobec której warunkowo umorzono postępowanie, warunkowo zawieszono wykonanie kary lub którą warunkowo zwolniono, nałożono obowiązek naprawienia w całości lub w części szkody wyrządzonej przestępstwem, sąd przesyła pokrzywdzonej przestępstwem osobie lub instytucji odpis lub wypis orzeczenia ze wzmianką o wykonalności, z poleceniem zawiadomienia sądu w razie niewykonania przez zobowiązanego tego obowiązku.

2. W razie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonej kary sąd przesyła odpis postanowienia w tym przedmiocie pokrzywdzonej osobie lub instytucji.

§ 160. 1.⁵¹⁾ W razie gdy osobę, wobec której warunkowo zawieszono wykonanie kary lub którą warunkowo przedterminowo zwolniono, oddano pod dozór, który ma być wykonany w okręgu innego sądu, sąd, który orzekł dozór w pierwszej instancji, przesyła odpis lub wypis z orzeczenia w tym przedmiocie ze wzmianką o wykonalności właściwemu sądowi wojskowemu, w którego okręgu dozór ma być wykonywany, dołączając odpisy dokumentów z akt sprawy, niezbędnych dla prawidłowego wykonywania dozoru.

2. W razie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonej kary lub w razie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia przepisy § 171 stosuje się odpowiednio, z tym że do dokumentacji określonej w tych przepisach dołącza się również odpis postanowienia zarządzającego wykonanie warunkowo zawieszonej kary lub odwołującego warunkowe przedterminowe zwolnienie.

⁴⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 12 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁴⁹⁾ Przez § 1 pkt 13 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 14 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 15 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

Rozdział 4

Kara ograniczenia wolności

§ 161. 1.⁵²⁾ W celu wykonania wyroku skazującego żołnierza na karę ograniczenia wolności sąd właściwy do wykonania orzeczenia przesyła jego prawomocny odpis wraz ze wzmianką o wykonalności dowódcy jednostki wojskowej, w której skazany pełni służbę, albo innemu właściwemu dowódcy, jeżeli przemawiają za tym ważne względy służbowe lub jeżeli w jednostce wojskowej, w której skazany pełni służbę, brak jest warunków do odbywania kary.

2. Zawiadamiając dowódcę, o którym mowa w ust. 1, sąd zobowiązuje go do wykonania orzeczenia na podstawie przepisów regulujących odbywanie przez żołnierzy kary ograniczenia wolności.

§ 162.⁵³⁾ W razie orzeczenia potrącenia skazanemu żołnierzowi procentowo określonej części uposażenia sąd podaje właściwemu dowódcy okres, przez który należy dokonywać potrąceń, wskazuje, na czym rzecz należy przekazywać potrącone sumy, oraz poleca zawiadomić sąd o ich każdorazowym dokonaniu. O potrąceniach powiadamia się też podmiot, na którego rzecz mają one nastąpić.

§ 163. 1. W celu wykonania wyroku skazującego na karę ograniczenia wolności, o której mowa w art. 323 § 4 k.k., prezes sądu, który wydał wyrok w pierwszej instancji, lub upoważniony sędzia przesyła jego prawomocny odpis wraz ze wzmianką o wykonalności dowódcy właściwej wydzielonej jednostki wojskowej.

2. Zawiadamiając dowódcę, o którym mowa w ust. 1, sąd zobowiązuje go do wykonania orzeczenia na podstawie regulaminu wykonywania tej kary.

3. (uchylony).⁵⁴⁾

§ 164.⁵⁵⁾ 1. W celu wykonania wyroku skazującego na karę ograniczenia wolności osób niebędących żołnierzami właściwy sąd wojskowy przesyła odpis wyroku sądowi rejonowemu, o którym mowa w art. 55 § 1 k.k.w. Właściwy organ postępowania wykonawczego przesyła następnie odpis lub wypis wyroku ze wzmianką o wykonalności:

- 1) podmiotom wymienionym w art. 56 § 2 i 3 k.k.w. – w przypadku orzeczenia wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne;
- 2) podmiotowi zatrudniającemu skazanego – w przypadku orzeczenia potrącenia wynagrodzenia za pracę.

2. Do odpisu lub wyciągu z wyroku dołącza się pouczenie o obowiązku zawiadomienia właściwego organu postępowania wykonawczego o dacie rozpoczęcia wykonywania kary ograniczenia wolności oraz o obowiązkach, o których mowa w art. 58 § 1 i 2 oraz art. 59 k.k.w.

3. Podmioty, o których mowa w art. 56 k.k.w., należy pouczyć o treści art. 83 k.k.

§ 165.⁵⁶⁾ W razie udzielenia przerwy lub odroczenia żołnierzowi albo osobie powołanej do czynnej służby wojskowej wykonania kary ograniczenia wolności sąd zawiadamia o tym odpowiedniego dowódcę lub właściwą wojskową komendę uzupełnień, pouczając o obowiązku niezwłocznego poinformowania sądu o zwolnieniu skazanego ze służby.

Rozdział 5

Ułaskawienie

§ 166. W postępowaniu o ułaskawienie, sporządzone przez sąd opinie pozytywne o skazanym dołącza się do akt sprawy w opieczetowanej i zaklejonej kopercie.

§ 167. 1. W stosunku do skazanego przebywającego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym postanowienie o ułaskawieniu wykonuje sąd pierwszej instancji, a w przypadku gdy akt łaski dotyczy warunkowego przedterminowego zwolnienia – wojskowy sędzia penitencjarny.

2. Jeżeli z postanowienia o ułaskawieniu wynika obowiązek bezzwłocznego zwolnienia skazanego z zakładu karnego lub aresztu śledczego, sąd pierwszej instancji doręcza administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego odpis postanowienia o ułaskawieniu, nakaz zwolnienia oraz odpis zarządzenia o zwolnieniu skazanego na skutek zastosowania prawa łaski. Sędzia penitencjarny przesyła sądowi, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, akta sprawy wraz z drugim egzemplarzem odpisu postanowienia o ułaskawieniu.

⁵²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 16 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 17 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵⁴⁾ Przez § 1 pkt 18 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 19 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 20 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

3. Jeżeli postanowienie o ułaskawieniu dotyczy skazanego pozostającego na wolności, sąd pierwszej instancji bądź sędzia penitencjarny zwraca się pisemnie do ułaskawionego o przybycie do sądu w oznaczonym terminie w celu wręczenia postanowienia o ułaskawieniu. W razie niestawiennictwa odpis wyciągu z postanowienia o ułaskawieniu przesyła się ułaskawionemu za pośrednictwem urzędu pocztowego.

4. Po dokonaniu czynności związanych z wykonaniem aktu łaski w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia, sędzia penitencjarny przesyła akta sprawy wraz z drugim egzemplarzem odpisu postanowienia o ułaskawieniu sądowi, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.

5. O wszystkich przypadkach ułaskawienia zawiadamia się Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego. W razie gdy ułaskawienie dotyczy darowania lub skrócenia okresu obowiązywania zastosowanych środków karnych, zawiadamia się ponadto odpowiednie organy, instytucje, pracodawcę lub organizacje.

6. Jeżeli Prezydent nie skorzystał z prawa łaski, zawiadomienie w tym przedmiocie sąd pierwszej instancji doręcza zarówno skazanym przebywającym w zakładach karnych i aresztach śledczych jak i osobom przebywającym na wolności.

Rozdział 6

Zabezpieczenie majątku

§ 168. 1. W razie wydania postanowienia o zabezpieczeniu roszczeń o naprawienie szkody lub grożących oskarżonemu kar majątkowych lub środków karnych o charakterze majątkowym, prezes sądu lub upoważniony sędzia przesyła bezzwłocznie właściwemu organowi egzekucyjnemu odpis postanowienia, opatrzony w klauzulę wykonalności, oraz posiadane informacje o majątku oskarżonego. Informacje te należy przekazywać w miarę dokonywania ustaleń w tym zakresie, również po wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu.

2. W razie uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w której wydano postanowienie, o którym mowa w ust. 1, prezes sądu lub upoważniony sędzia przesyła bezzwłocznie odpis tego orzeczenia do wiadomości organowi egzekucyjnemu dokonującemu zabezpieczenia.

Rozdział 7

Grzywna

§ 169. 1.⁵⁷⁾ W celu wykonania grzywny prezes lub upoważniony sędzia sądu, który wydał wyrok w pierwszej instancji, a w wypadkach wskazanych w ustawie sąd właściwy ze względu na miejsce stałego pobytu skazanego, bezzwłocznie zarządza wpisanie grzywny do wykazu należności sądowych i wzywa skazanego do jej uiszczenia w terminie ustawowym. Wezwanie powinno zawierać pouczenie o skutkach nieuiszczenia grzywny w wyznaczonym terminie.

2. (uchylony).⁵⁸⁾

3.⁵⁹⁾ W razie stwierdzenia bezskuteczności egzekucji grzywny nieprzekraczającej 120 stawek dziennych, prezes sądu lub upoważniony sędzia może zarządzić posiedzenie w przedmiocie jej zamiany na pracę społecznie użyteczną. Przed zarządzeniem posiedzenia prezes sądu lub upoważniony sędzia może skierować do skazanego pismo o wyrażenie zgody na zamianę grzywny na pracę społecznie użyteczną.

§ 170.⁶⁰⁾ W celu wykonania orzeczenia w przedmiocie zastępczej kary pozbawienia wolności lub zastępczej kary aresztu, prezes sądu lub upoważniony sędzia podejmuje czynności zmierzające do osadzenia skazanego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, określone w art. 11 k.k.w. i innych przepisach.

§ 171. 1.⁶¹⁾ Prezes sądu lub upoważniony sędzia wzywa skazanego celem odbycia zastępczej kary pozbawienia wolności lub zastępczej kary aresztu do stawienia się w wyznaczonym terminie w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, położonym najbliżej jego miejsca stałego pobytu. Wezwanie powinno zawierać pouczenie o skutkach niestawiennictwa określonych w art. 79 § 2 k.k.w. oraz o treści art. 47 § 2 k.k.w.

2. O terminie wyznaczonym skazanemu do stawiennictwa prezes sądu lub upoważniony sędzia zawiadamia administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego, zobowiązując jednocześnie do zawiadomienia sądu o niestawiennictwie skazanego w terminie do odbycia kary.

⁵⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 21 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵⁸⁾ Przez § 1 pkt 21 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁵⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 21 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁶⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 22 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁶¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 23 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

3. Polecając Żandarmerii Wojskowej lub Policji doprowadzenie skazanego do zakładu karnego lub aresztu śledczego, prezes sądu lub upoważniony sędzia przesyła jednostce Żandarmerii Wojskowej lub Policji właściwej według ostatniego miejsca pobytu skazanego nakaz doprowadzenia, wskazując zakład karny lub areszt śledczy, do którego doprowadzenie ma nastąpić.

3a.⁶²⁾ W przypadku gdy skazany jest pozbawiony wolności, prezes sądu lub upoważniony sędzia bezzwłocznie po uprawomocnieniu przesyła do zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym skazany przebywa, dokumentację dotyczącą wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności lub zastępczej kary aresztu.

4.⁶³⁾ W razie zawieszenia postępowania wykonawczego lub warunkowego zawieszenia, odroczenia albo wstrzymania wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności lub zastępczej kary aresztu, prezes sądu albo upoważniony sędzia niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy zakład karny lub areszt śledczy i jednostkę Policji lub Żandarmerii Wojskowej, której polecono doprowadzenie skazanego do tejże jednostki penitencjarnej. Jeżeli skazanym jest żołnierz lub osoba powołana do czynnej służby wojskowej, zawiadamia się również odpowiedniego dowódcę lub właściwą wojskową komendę uzupełnień.

§ 171a.⁶⁴⁾ 1. Prezes sądu lub upoważniony sędzia przekazuje na rachunek bankowy dysponenta Funduszu Pracy uiszczoną przez skazanego lub ściągniętą w drodze egzekucji grzywnę, orzeczoną za wykroczenie z art. 120–123 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 i 1162).

2. W przypadku gdy skazany częściowo uiszczył grzywnę lub gdy częściowo została ona ściągnięta w drodze egzekucji, a pozostałą część kary wykonał w formie pracy społecznie użytecznej, o której mowa w art. 45 k.k.w., lub zastępczej kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 46 k.k.w., prezes sądu lub upoważniony sędzia częściowo uiszczoną lub częściowo ściągniętą w drodze egzekucji grzywnę przekazuje na rachunek bankowy dysponenta Funduszu Pracy i informuje go o wykonaniu przez skazanego kary w całości.

Rozdział 8

Środki karne

§ 172. Po uprawomocnieniu się orzeczenia o pozbawieniu praw publicznych sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, zawiadamia odpowiednie organy i instytucje, o których mowa w art. 179 k.k.w.

§ 173. 1. Po uprawomocnieniu się orzeczenia o zakazie zajmowania określonych stanowisk, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej albo zakazie prowadzenia pojazdów – sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, odpowiednio zawiadamia: właściwy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego, pracodawcę, instytucję lub organizację, o których mowa w art. 180–183 k.k.w., lub organ wymieniony w art. 238 k.k.w., przesyłając odpis lub wypis z orzeczenia z uzasadnieniem, jeżeli zostało sporządzone, wskazując jednocześnie datę, od której należy liczyć okres wykonywania środka karnego, i pouczając o treści 185 k.k.w.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia wobec żołnierza o wydaleniu z zawodowej służby wojskowej lub degradacji.

§ 174. 1.⁶⁵⁾ W celu wykonania środka karnego przepadku przedmiotów lub ściągnięcia kwoty pieniężnej będącej równoważnością przedmiotów, których przepadku nie można było orzec, korzyści osiągniętych z przestępstwa albo równoważności takich korzyści, po bezskutecznym upływie terminu do uiszczenia, należy wysłać wypis lub wyciąg wyroku urzędowi skarbowemu właściwemu ze względu na siedzibę sądu orzekającego w pierwszej instancji.

2. W razie orzeczenia przepadku przedmiotu przechowywanego przez sąd należy przekazać jednocześnie kierownikowi sekretariatu odpis lub wypis z orzeczenia, z zaznaczeniem daty jego prawomocności, z poleceniem przekazania przedmiotu właściwemu urzędowi skarbowemu.

3. Postępowanie z przedmiotami, które w razie orzeczenia ich przepadku podlegają przekazaniu bezpośrednio innym organom niż organ, o którym mowa w ust. 1 i 2, regulują odrębne przepisy.

4. W razie orzeczenia przepadku przedmiotu dołączonego do akt sprawy przesyła się odpis lub wypis z orzeczenia, z zaznaczeniem jego daty prawomocności i poleceniem wydania przedmiotu właściwemu urzędowi skarbowemu.

⁶²⁾ Dodany przez § 1 pkt 23 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁶³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 23 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁶⁴⁾ Dodany przez § 1 pkt 24 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁶⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 25 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

5. W razie orzeczenia przepadku przedmiotu przechowywanego poza sądem, instytucji lub osobie, której przedmiot oddano na przechowanie, przesyła się odpis lub wypis z orzeczenia, z zaznaczeniem daty jego prawomocności i poleceniem wydania przedmiotu właściwemu urzędowi skarbowemu.

6. W razie orzeczenia przepadku przedmiotu z poleceniem jego zniszczenia, wykonanie tego orzeczenia należy do kierownika sekretariatu; ze zniszczenia przedmiotu sporządza się protokół, który dołącza się do akt sprawy.

§ 175. W razie orzeczenia obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia, nawiazki lub świadczenia pieniężnego, prezes sądu lub upoważniony sędzia z urzędu i bez pobierania opłat przesyła pokrzywdzonemu lub innej osobie uprawnionej tytuł egzekucyjny, kontrolując jednocześnie wykonanie wymienionych obowiązków przez skazanego.

§ 176. 1. Prezes sądu lub upoważniony sędzia wykonując orzeczenie o przepadku przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, zabezpieczonych przez urząd celny, przesyła temu urzędowi odpis orzeczenia ze wzmianką o wykonalności.

2. Wykonując orzeczenie o przepadku przedmiotów pochodzących z przestępstw przeciwko mieniu, gospodarczych i skarbowych, prezes sądu lub upoważniony sędzia przesyła odpis lub wypis z prawomocnego orzeczenia jednostce Żandarmerii Wojskowej lub Policji, która prowadziła czynności dochodzeniowe w tej sprawie.

§ 177. 1. W razie orzeczenia podania wyroku do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w czasopiśmie, w wyciągu z wyroku zamieszcza się: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców skazanego, czas, miejsce i rodzaj popełnionego przestępstwa oraz podstawę prawną skazania wraz z wymiarem kary. Opis przestępstwa powinien być podany w sposób zwięzły i zrozumiały dla czytelnika. Przy kwalifikacji kumulatywnej oraz karze łącznej należy podać jedynie przepis najsurowszy, na którego podstawie została wymierzona kara.

2. Nie jest dopuszczalne publikowanie danych dotyczących osoby pokrzywdzonego, chyba że jest to uzasadnione jego interesem, i wyraził na to zgodę, składając stosowne oświadczenie.

3. Prezes sądu lub upoważniony sędzia stwierdza prawidłowość sporządzonego wyciągu i zarządza przesłanie go do publikacji.

Rozdział 9

Środki zabezpieczające

§ 178. 1. W celu zapewnienia właściwego wyboru miejsca wykonywania środka zabezpieczającego i prawidłowego kierowania sprawców do odpowiedniego zakładu psychiatrycznego lub zamkniętego zakładu leczenia odwykowego, sąd zasięga opinii komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających, działającej w oparciu o przepisy *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających (Dz. U. poz. 1854)*⁶⁶⁾.

2. W celu zasięgnięcia opinii, o której mowa w ust. 1, sąd przesyła do komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających odpis orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego wraz z opinią biegłych o stanie zdrowia psychicznego sprawcy, w celu wskazania miejsca wykonywania tego środka.

§ 179. 1. Wykonując orzeczenie o zastosowaniu środka zabezpieczającego, polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie psychiatrycznym lub w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego, sąd po zasięgnięciu opinii komisji psychiatrycznej określa rodzaj zakładu, w którym sprawca powinien przebywać.

2. Odpis orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego wraz z poleceniem doprowadzenia sprawcy sąd przesyła właściwej stacji pogotowia ratunkowego i właściwej jednostce Żandarmerii Wojskowej lub Policji, zaś polecenie przyjęcia wraz z odpisem orzeczenia – kierownikowi właściwego zakładu.

3. W przypadku przebywania sprawcy w zakładzie karnym lub areszcie śledczym polecenie doprowadzenia i odpis orzeczenia przesyła się dyrektorowi jednostki penitencjarnej.

4.⁶⁷⁾ Sąd poucza kierownika zakładu psychiatrycznego lub zamkniętego zakładu leczenia odwykowego, w którym wykonywany jest środek zabezpieczający, o wynikającym z art. 203 k.k.w. obowiązku przysyłania opinii o stanie zdrowia sprawcy umieszczonego w tym zakładzie oraz o skutkach jego niewykonania.

⁶⁶⁾ Utraciło moc na podstawie art. 27 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

⁶⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 26 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

§ 179a.⁶⁸⁾ 1. Wobec sprawcy skazanego za przestępstwo skierowane przeciwko wolności seksualnej, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, wobec którego orzeczono środek zabezpieczający określony w *art. 95a k.k.*⁶⁹⁾, sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwych biegłych, nie później niż do 6 miesięcy przed opuszczeniem zakładu karnego w związku z przewidywanym warunkowym zwolnieniem lub przed końcem kary, kieruje sprawę na posiedzenie w przedmiocie ustalenia potrzeby i sposobu wykonywania środka zabezpieczającego, o którym mowa w *art. 95a § 1 k.k.*⁶⁹⁾, albo sposobu wykonywania środka zabezpieczającego, o którym mowa w *art. 95a § 1a k.k.*⁶⁹⁾

2. W celu zapewnienia właściwego wyboru miejsca wykonywania środka zabezpieczającego z *art. 95a k.k.*⁶⁹⁾, związanego z umieszczeniem sprawcy w zakładzie zamkniętym lub skierowaniem go do zakładu leczenia ambulatoryjnego i prawidłowego kierowania sprawców do tych zakładów, sąd zasięga opinii odpowiedniej w sprawach seksuologii sądowej jednostki organizacyjnej utworzonej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw zdrowia, przesyłając jednocześnie odpis orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego wraz z opinią właściwych biegłych.

3. Sąd, po określeniu zakładu zamkniętego, w którym sprawca powinien zostać umieszczony, przez jednostkę organizacyjną utworzoną lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw zdrowia, o której mowa w ust. 2, bezzwłocznie przesyła odpis orzeczenia wraz z poleceniem doprowadzenia dyrektorowi jednostki penitencjarnej, w sytuacji zaś, gdy skazany opuścił zakład karny – właściwej jednostce Policji. Sąd jednocześnie bezzwłocznie przesyła odpis orzeczenia i polecenie przyjęcia kierownikowi właściwego zakładu zamkniętego. Zatrzymanie i doprowadzenie następuje w obecności lekarza, pielęgniarki lub zespołu ratownictwa medycznego.

4. Sąd poucza kierownika zakładu zamkniętego, w którym wykonywany jest środek zabezpieczający, o wynikającym z *art. 203 k.k.w.* obowiązku przesyłania opinii o stanie zdrowia sprawcy umieszczonego w tym zakładzie oraz o skutkach jego niewykonania.

5. Sąd, po określeniu przez jednostkę organizacyjną utworzoną lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw zdrowia, o której mowa w ust. 2, zakładu ambulatoryjnego, w którym sprawca ma obowiązek podjąć stosowne leczenie, bezzwłocznie przesyła odpis orzeczenia: sprawcy, właściwej jednostce wraz z nakazem doprowadzenia i kierownikowi zakładu ambulatoryjnego wraz z nakazem przyjęcia oraz poucza kierownika zakładu ambulatoryjnego, w którym wykonywany jest środek zabezpieczający orzeczony na podstawie *art. 95a k.k.*⁶⁹⁾, o obowiązku niezwłocznego poinformowania sądu o niestawieniu sprawcy na leczenie ambulatoryjne. O konsekwencjach uchylania się od leczenia ambulatoryjnego sąd poucza sprawcę wraz z doręczeniem mu odpisu postanowienia o skierowaniu na leczenie ambulatoryjne.

6. Po przekazaniu do dyspozycji sądu sprawcy zatrzymanego w związku z niestawieniem się na leczenie ambulatoryjne, sąd niezwłocznie kieruje sprawę na posiedzenie w przedmiocie rozstrzygnięcia, o którym mowa w *art. 95a § 2b k.k.*⁶⁹⁾ Odpis postanowienia doręcza się: sprawcy, Policji wraz z nakazem doprowadzenia, kierownikowi najbliższego zakładu zamkniętego wraz z nakazem przyjęcia oraz kierownikowi zakładu ambulatoryjnego i zarządza niezwłoczne doprowadzenie sprawcy do zakładu zamkniętego, występując jednocześnie do odpowiedniej w sprawach seksuologii sądowej jednostki organizacyjnej utworzonej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw zdrowia o wskazanie miejsca wykonywania środka zabezpieczającego. Przepisy ust. 2, 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 10

Należności sądowe

§ 180. Postanowienie ustalające wysokość kosztów przypadających w związku z postępowaniem wydaje sąd pierwszej instancji, który orzekał w danej sprawie, niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie, o ile rozstrzygnięcia w tym przedmiocie nie zapadły wcześniej.

§ 181. 1. Koszty sądowe i pieniężne kary porządkowe stanowiące należności sądowe ściągane są w tym samym trybie, co kara grzywny.

2. Po bezskutecznym upływie 30-dniowego terminu przewidzianego do dobrowolnego ich uiszczenia koszty sądowe i pieniężne kary porządkowe ściągane są w drodze egzekucji, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

⁶⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 27 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁶⁹⁾ Uchylony na podstawie art. 1 pkt 56 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

DZIAŁ VI

Czynności w sprawach z zakresu postępowania dyscyplinarnego

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 182.⁷⁰⁾ Odwołania od decyzji podjętych w trybie art. 36 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz art. 38 ust. 1, a także art. 41 ust. 6 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1508 i 2020) oraz wnioski o wymierzenie kary aresztu izolacyjnego z art. 88 ust. 5 tej ustawy rozpoznaje się niezwłocznie.

§ 183. W zakresie powiadomień i doręczeń stosuje się odpowiednio uregulowania zawarte w dziale III rozdziale 4.

§ 184. Nadzór nad prawidłowym odbywaniem kary aresztu izolacyjnego sprawuje sędzia penitencjarny właściwego wojskowego sądu garnizonowego.

Przepis końcowy

§ 185. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁷¹⁾.

---

⁷⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 28 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

⁷¹⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 14 marca 2006 r.